

FLERÅRSPLAN FÖR ÅR
2023-2025

FALKÖPINGS KOMMUN

Kommunfullmäktiges beslut

1

Innehållsförteckning

INLEDNING

Kommunens uppdrag och organisation	5
------------------------------------	---

VISION, MÅL OCH STYRNING

Omvärldsanalys	6
Vision, mål och styrning	8
Kommunens uppföljningsarbete	15

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Befolkningsutveckling	16
Demografi- och resursfördelningsmodell	17
Personalplanering	18
Ekonomiska förutsättningar	22
Skatteprognos	22
Beräkningsunderlag	24
Metod för beräkning av nya drifts- och investeringsplaner	27

EKONOMISKA UNDERLAG

Resultatbudget för år 2023-2025	29
Balansbudget för år 2023-2025	30
Finansieringsbudget för år 2023-2025	31
Driftsbudget för år 2023-2025	32
Nämndernas budgetramar för år 2023-2025	34
Investeringsplan för år 2023-2027	37
Större investeringsprojekt för år 2023-2027	38
Mark- och exploateringsinvesteringar för år 2023-2027	39
Taxefinansierade investeringar VA för år 2023-2027	40

ÖVRIG INFORMATION

Särskilda uppdrag till nämnd	41
Koncern	42

Kommunens uppdrag och organisation

Syfte

Syftet med budgetförutsättningarna är att ge en samlad bild av de ekonomiska och verksamhetsmässiga förutsättningar som Falköpings kommun har inför budgetarbetet till flerårsplan för år 2023-2025. Budgetförutsättningarna utgår från kommunens styrdokument för verksamhets- och ekonomistyrning.

I budgetförutsättningarna ingår även den tidsplan som ligger till grund för årets budgetarbete samt de beräkningsuppgifter som ska användas vid framtagandet av nämndens budgetunderlag.

Kommunens uppdrag

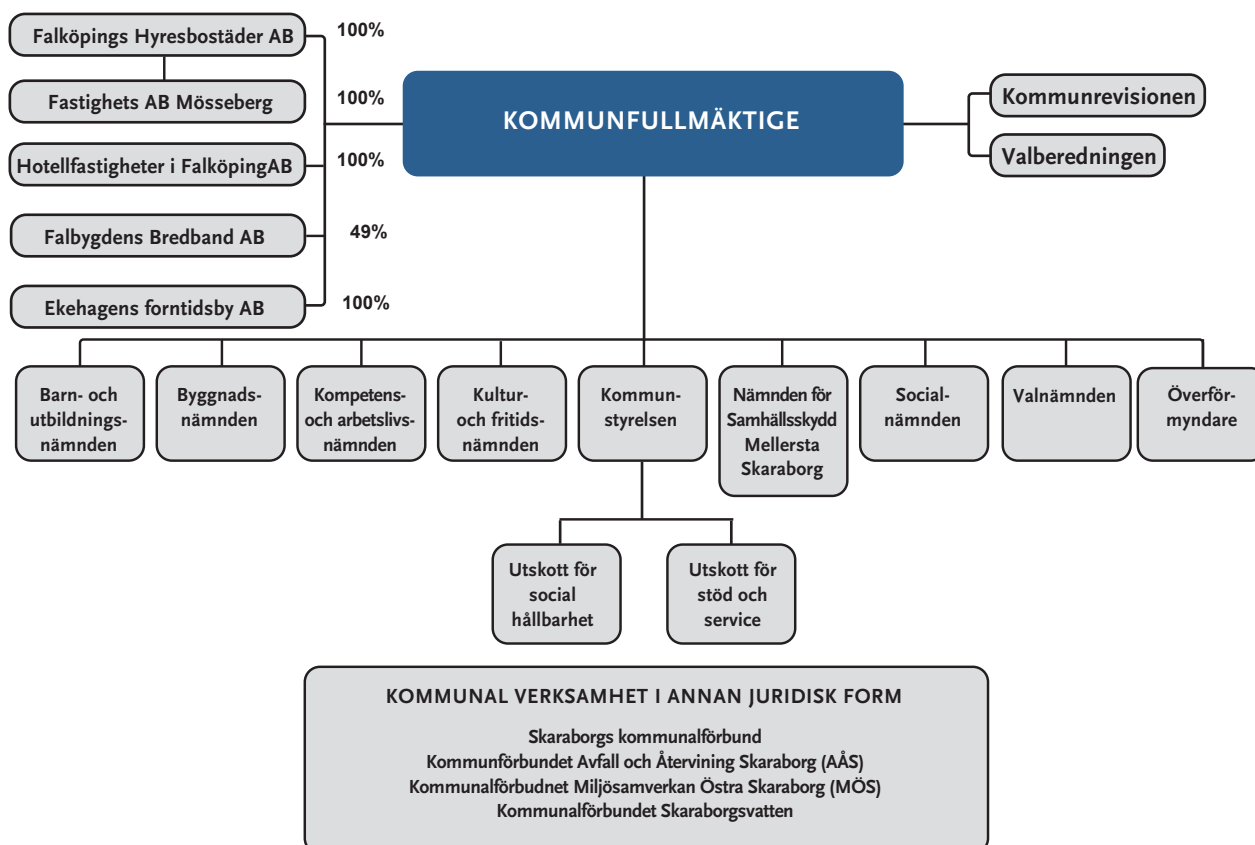
Falköpings kommun har ansvar för viktiga samhällsfunktioner som en del av den service som samhället ger till sina medborgare. Kommunens verksamheter styrs till stor del av kommunallagens bestämmelser där det framkommer att kommunen ansvarar för barnomsorg, utbildning, socialtjänst och äldrevard liksom ansvaret för planering av bostäder, hälsoskydd, miljöskydd och räddningstjänst.

Centralt i kommunallagen är att kommunen genom sitt självstyre får bestämma vad den ska arbeta med och i vilken omfattning, men allt måste ta sin utgångspunkt i att kommunen är till för medborgaren. Syftet är att omsätta och nå nationella krav, statliga och kommunala mål. Kommunen som huvudman fördelar olika ansvarområden tillsammans med budget ut till nämnderna.

Organisation

Förutom traditionell kommunal förvaltningsform bedrivs kommunal verksamhet även i annan juridisk form. Falköpings kommun äger 100 procent av Falköpings Hyresbostäder AB och Ekehagens Forntidsby AB. Dessutom äger kommunen 49 procent av Falbygdens Bredband AB, resterande 51 procent ägs av Local Connect i Falköping AB.

Vidare ingår Falköpings kommuns verksamhet avseende avfall och miljötillsyn inom kommunalförbundet Avfall och återvinning Skaraborg (AÅS) samt Miljösamverkan östra Skaraborg (MÖS)

Omvärldsanalys

Omvärldsanalysen ska ge ett helhetsperspektiv och långsiktighet i hur trender och förändringar påverkar möjligheterna med att skapa det Goda Livet i Falköping. Genom att bevaka trender och osäkerheter i omvärlden skapas en förståelse och handlingsberedskap i den kommunala organisationen och fungerar som underlag för strategiska frågor i flerårsplanen.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har definierat fem övergripande områden, globalisering, demografi, klimat, teknik och värderingar, där förändringar starkt påverkar både Sverige och övriga världen. Vidare lyfter SKR i sin analys ett antal trender som kan komma att få stor betydelse för det kommunala uppdraget. Material från SKR ligger till grund för det arbete som gjorts i omvärldsbevakningen inför planeringsförutsättningar till kommande flerårsplan.

Demografi

Den demografiska utvecklingen påverkar ett lands ekonomi och arbetsmarknad. Trenden i västvärlden visar låga födelsetal och en ökad livslängd. Välfärdsystemet utmanas när färre ska försörja fler. Kompetensbehov inom skola, vård och omsorg kommer öka. Konkurrensen om rätt kompetens är stor och samtidigt sker en förändring på arbetsmarknaden där en del yrken försvinner medan andra branscher växer och behöver rekrytera. Ett kompetensglapp uppstår som behöver matchas mot arbetsmarknadens efterfråga. Behovet av livslångt lärande och möjlighet till att lära om, lära nytt och lära mer ökar för att möta ett arbetsliv i förändring men också ett samhälle i förändring. Omställningsförmågan blir en kompetens att räkna med.

Förändrade livsmönster

Under pandemin tvingades vissa delar av den yrkesverksamma befolkningen till att arbeta hemifrån. En vana vid digitala möten och förändrade arbetssätt har utvecklats. Detta skulle kunna innebära att nya livsmönster tar form. Platsbundenheten blir mer flexibel när boendeplats kan väljas utifrån andra kriterier är arbetsplatsen. Möjligheten att välja livsstil samt hitta balans mellan arbete och fritid ökar. Mer flexibla arbetsplatser kommer bland annat ställa krav på en

fungerande infrastruktur, fungerande arbetsmiljö samt arbetsgivarens möjligheter att möta upp de krav som ställs. För många yrkeskategorier kan den nya normen bli en hybrid av distans – och kontorsarbete. De personalgrupper som behöver öka för att klara välfärden kräver dock fysisk närhet och stöd.

Digitalisering

Under pandemin tog digitaliseringen stora kliv. Fler digitala tjänster tas fram inom såväl offentlig som privat sektor. Fler har också möjligheten att använda de digitala tjänsterna, ibland på bekostnad av det mänskliga mötet. Den digitala mognaden hos befolkningen innebär ökade förväntningar och ställer också krav på de stöd och tjänster som regioner och kommuner tillhandahåller. En utmaning kommer bli att möta de nya förväntningarna samt de förändrade livsmönstren som både driver på och drivs av digitaliseringen.

Klimatpåverkan

Konsekvenserna av klimatförändringarna blir allt tydligare och samhället kommer i framtiden behöva ha beredskap för oönskade händelser såsom stora vattenmassor eller värmeböljor. En klimatomställning krävs vilket innebär förändrat beteende och vanor hos länder, privat – och offentlig sektor samt den enskilde individen. Cirkulära flöden, delningsekonomi och gröna bolån är några exempel på hur klimatnytta och ekonomisk fördel kan kombineras. Idag vill många arbeta för arbetsgivare som har en tydlig agenda för att bidra till att förbättra miljön. Ett medvetet miljöarbete är ett måste för planetens överlevnad, men det kan också komma att skapa nya konkurrensfördelar hos både företag och kommuner framöver.

Ökad polarisering

Även om många i Sverige har fått det avsevärt bättre ekonomiskt de senaste 30 åren har en ökad polarisering skett i samhället. Gapet mellan människors livsvillkor ökar när det gäller skillnader som exempelvis arbetslöshet, skolresultat, hälsa och upplevd trygghet. En ökad ojämlikhet innebär att det finns grupper i samhället som har ett ökat behov av och tar mer resurser i anspråk från kärnverksamheter såsom skola och socialtjänst. Stora skillnader i livsvillkor

ökar även risken för oro och sociala konflikter. Mycket ansvar landar på kommunen för att jobba främjande, förebyggande och kompenserande men också för att hantera den otrygghet som uppstår till följd av skillnader i livsvillkor. Tillitens betydelse för samhällsutvecklingen uppmärksammas alltmer. Sverige ligger ofta högt vad gäller människors tillit i internationella undersökningar. Trenden visar dock att något håller på att hända och tilliten har minskat samt varierar mellan olika grupper i samhället. Minskad tillit mellan människor ökar betydelsen av samhällets institutioner och organisationer och vad medborgare ska kunna förvänta sig av dem. Ökad ojämlikhet och minskad tillit till samhället riskerar att leda till populism och minskad demokrati i styrningen. Kommunens demokratiuppdrag och förmåga att bidra till helhet, delaktighet och medskapande blir allt viktigare.

Aktuella omvärldsfaktorer

När coronarestriktionerna släpptes i början av år 2022 kunde människor gå tillbaka till en mer normal vardag, resa och spendera pengar på ett sätt som inte gick under restriktionsbegränsningarna. Det här har bidragit till en ökning av pengar som rör sig på marknaden och en ekonomi som öppnar sig snabbt. I samma skede som restriktionerna släpptes påbörjade Ryssland en invasion av Ukraina.

Dessa faktorer leder till effekter som påverkar Falköpings kommun och dess invånare. Påtagligt är att det har skett en ökning av den allmänna prisnivån. Priser på produkter och tjänster stiger samtidigt som pengarna minskar i värde, det sker en inflation. Samtidigt finns det en ökad efterfrågan på naturgas i Europa parallellt med att Ryssland har strypt leveransen av naturgas, vilket leder till att priserna på gas ökar och därmed de svenska elpriserna. Invasionen i Ukraina bidrar till en begränsad tillverkning och export av bland annat spannmål. Ukraina benämns ofta som Europas kornbod och är ledade världsleverantörer i flera spannmålsorter. Begränsningen och ett mindre utbud, samtidigt som efterfrågan är hög, leder till högre livsmedelskostnader.

En ökad inflation, högre elkostnader och dyrare livsmedel innebär att Falköpings kommuninvånare, likväl som kommunen, kommer att ha högre kostnader. Produkter som är nödvändiga i vardagen påverkas och blir dyrare, vilket innebär att individer och grupper som redan lever i utsatthet blir än mer utsatta. Detta kan bidra till att existerande samhällsklyftor blir bredare eller att nya skapas. Det är och kommer vara en utmaning för kommunen och kommuninvånarna att hantera de ökade kostnaderna och effekterna av det framöver.

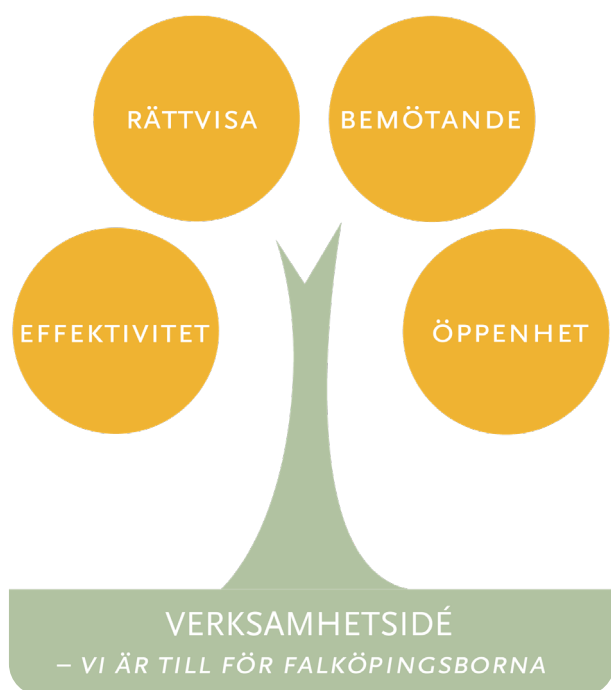

Vision, mål och styrning

Kommunens vision - Det Goda Livet

Det Goda Livet är kommunens vision om det hållbara samhället, ett samhälle i balans och harmoni, även för kommande generationer. Det Goda Livet bygger på att alla lika värdes och på samhällsaktiva invånare. Livskvalitetsfrågorna värnas för att öka välbefinnandet och trivselen för invånarna i Falköpings kommun.

Det finns tydliga kopplingar mellan delaktighet, inflytande och hälsa. När enskilda individer och grupper får möjlighet att påverka sin livskvalitet och utvecklingen av samhället i stort, uppstår en känsla av medskapande som bidrar till meningsfullhet. Meningsfullhet är avgörande för att skapa det goda livet för Falköpings kommuns invånare. Falköping tar ansvar för en gemensam framtid och en hållbar utveckling. Kommunen vill skapa det goda livet för kommunens invånare och för kommande generationer.

Viljan är att driva en förändringsprocess där kommunen går före i utvecklingen av ett hållbart samhälle, där naturens och de mänskliga resurserna används medvetet och balanserat. Ekologin sätter ramarna och villkoren med planetens absoluta gränser, ekosystem och naturens resurser. Ekonomin är ett medel för att skapa social hållbarhet. Det är själva målsättningen med det dynamiska och rättvisa samhället där de mänskliga behoven uppfylls. Kommunen ser ett tydligt

samband mellan hållbara satsningar och den lokala utvecklingen. Falköping ska vara en bra kommun att besöka, bo och verka i – nu och i framtiden. Kommunen som organisation är till för Falköpingsborna och strävar efter att alla ska behandlas rättvist och lika, att relationer kännetecknas av öppenhet, respekt och ett gott bemötande, att goda resultat uppnås genom effektivitet, tillit och samverkan.

Agenda 20230

Kommunens vision om det goda livet, med de tre hållbarhetsdimensionerna, samt de prioriterade målen hänger tätt ihop med FN:s Agenda 2030.

Agenda 2030 består av 17 globala mål för hållbar utveckling. Dessa syftar till att utrota fattigdomen, stoppa klimatförändringarna samt skapa trygga och fredliga samhällen. Genom att koppla de globala målens ikoner till kommunens övergripande mål stärks styrkedjan. Agendan ska tillsammans med kommunens övergripande mål, det lokala målet om fossilfrihet år 2030 samt kommunens klimatstrategi vara styrande för att kommunen långsiktigt ska kunna leverera välfärd till invånarna.

Arbetet med att utveckla kommunens arbete med hjälp av Agenda 2030 fortsätter. Flera av de utmaningar kommunen ställs inför är komplexa och agendan kan vara ett verktyg för att sortera, prioritera hitta synergieffekter och följa upp resultatet av det arbete kommunen gör.

Politisk prioritering

I förarbeten till flerårsplan för år 2023-2025 har politiken identifierat följande fokusområden:

- Barn och ungas uppväxtvillkor
- Landsbyggsutveckling
- Arbetsmarknad
- Klimat
- Trygghet

Skapa förutsättningar för ett socialt hållbart Falköping

I Falköpings kommun skapas det goda livet – det är tillsammans som ett hållbart samhälle utvecklas

Ett socialt hållbart Falköping utgår från alla människors lika värde och mänskliga rättigheter och skapas tillsammans med kommuninvånarna. Det handlar om att bygga ett långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle

där alla invånare ska känna respekt och delaktighet, ha inflytande i samhället och ha resurser att styra över ekonomi, arbete, bostad, utbildning, kultur, rekreation, hälsa, trygghet och sociala nätverk. Ett samhälle med öppna och toleranta invånare möjliggör nya möten mellan invånare med skilda bakgrunder, erfarenheter och referensramar som är nödvändiga för den socialt hållbara samhällsutvecklingen.

Medborgardialog är av central betydelse i kommunens arbete med de övergripande målen och mot visionen Det goda livet i Falköping. Genom att skapa arenor för dialog kan invånare medskapa framtidens hållbara kommun och vara en del av samhällsgemenskapen och utvecklingen. För att alla ska känna att de är en del av samhället och kan utöva sitt medborgarskap förutsätts i allt högre grad också en digital delaktighet.

Med delaktighet följer en ökad trygghet. Den faktiska och den upplevda tryggheten skapas genom möten mellan människor och när relationer byggs. Det är ett ansvar som delas av alla i Falköpings kommun. En förutsättning för att uppnå visionen av Det goda livet är att Falköpings kommun är en trygg plats att leva och bo på. Social hållbarhet ska ge alla invånare lika möjligheter till en god livsmiljö.

Förebyggande insatser barn och unga

I arbetet med social hållbarhet ska förebyggande insatser för barn och unga prioriteras. Det handlar om tidiga insatser och ett långsiktigt perspektiv för att kommunen ska växa och utvecklas. Det görs genom satsningar på verksamheter för barn och unga där socioekonomiska faktorer beaktas. Alla barn och unga som lever och verkar i kommunen ska känna sig delaktiga i och medansvariga för samhällsutvecklingen. Kommunen ska skapa förutsättningar för ett socialt hållbart Falköping genom samverkan både internt och externt. Det innebär att kommunen ska ha en fungerande och flexibel struktur för att samarbeta med och stödja nätverk, civilsamhället och föreningsliv. Ledorden är framåtanda, mångfald och öppenhet i nätverk och föreningar.

Fullföljda studier och etablering på arbetsmarknaden Kommuninvånarens inträde på arbetsmarknaden är avgörande för en hållbar arbetsmarknad och ett socialt hållbart samhälle. I en alltmer komplex värld som genomgår snabba förändringar blir kompetenskapitalet allt mer betydelsefullt. Kommunen ska vara en motor som bidrar till att skapa goda förutsättningar för en långsiktig och framgångsrik verksamhet för utbildning och etablering på arbetsmarknaden. Det handlar om insatser för att stödja ett ökat arbetsdeltagande med betoning på fullföljda studier och livslångt lärande. Utbildning är den viktigaste investeringen samhället kan göra för en individ. Med utbildning och möjlighet till egen försörjning kommer också en mer jämlik hälsa vilket har stor betydelse för en hållbar samhällsutveckling.

Kommunen ska verka för att fler ska komma i arbete och nå egen försörjning. Arbetslösheten i Falköpings kommun är idag relativt hög med framför allt en stor grupp långtidsarbetslösa. Det är nödvändigt att utgå från individens behov och förutsättningar samt att ha en fungerande samverkan mellan kommun och näringsliv för att matchning mellan invånare utbildning och arbetsgivare ska kunna ske. Kommunen ska främja utveckling av nya samverkansformer mellan de olika aktörerna utifrån befintliga arbetsmarknads- politiska insatser, systematiskt utvärdera effekter av insatser och arbeta för förbättringar genom att skapa nya initiativ.

Vår kommun ska vara en av de bästa kommunerna att åldras i, där livskvaliteten ska vara hög för de generationer som har byggt upp vårt land. Den dag den egna kraften inte räcker till ska det finnas en äldrevård som håller en genomgående hög kvalitet med stor valfrihet och möjlighet för de äldre att påverka sin vardag och livssituation. Den kvalitén skapas av skickliga medarbetare som har goda förutsättningar till att kunna utföra sina arbetsuppgifter med en bra arbetsmiljö och trygga arbetsvillkor.

Skapa förutsättningar för ett attraktiva Falköping

Falköpings kommun ska vara en bra plats att bo, verka och leva på - en plats där invånare känner stolthet och trygghet

För att stärka attraktiviteten är det avgörande att kommunen är en bra plats att bo, verka och leva på. En god boendemiljö med tillgång till fina naturvärden och attraktiva miljöer ökar

Falköpings kommuns attraktionskraft. Falköpings kommun har under tioåren ökat sin befolkning. Denna utveckling ska fortsätta.

Ett attraktivare Falköping handlar om kommunens möjligheter att stärka sin position och bli intressant för invånare, näringsliv och civilsamhället. Kommunen ska vara i framkant och i ständig rörelse och samtidigt förstärka det som är unikt för Falköping. En kommun med egen växtkraft där invånare trivs, utvecklas och känner stolthet.

Kommunen vinner på att samverka, skapa nätverk och mötesplatser, både internt och externt mellan olika aktörer i samhället. Kommuninvånare rör sig mellan olika platser i sitt arbetsliv och på sin fritid vilket sällan begränsar sig till en enda kommun. En kommun som samverkar väl blir därför en attraktivare kommun och genom ett rikt kulturliv kan kommuninvånarnas livskvalitet stärkas.

Det handlar också om fokus på sociala perspektiv inom ramen för den fysiska samhällsplaneringen och boenderelaterade åtgärder som verkar för inkludering. Samhällsplaneringen ska utformas så att socialt utanförskap motverkas, naturliga mötesplatser skapas och trygghet upplevs.

Attraktiva stads- och landsbygdsmiljöer med bra bostäder

För att vara en attraktiv kommun att bo i ska kommunen ta vara på samspelet mellan stad och land. Landsbygdens värden i form av naturskönt boende, företag, rekreativa kvaliteter och ekosystemtjänster ska samspela med de olika tätorternas service, handel och kommunikationsmöjligheter. Naturens värden, den biologiska mångfalden och resurser skapar en levande landsbygd när de tas tillvara och utvecklas. För att stärka attraktiviteten ska kommunen arbeta för att försköna stads- och landsbygdsmiljöerna och därmed göra det offentliga rummet till en nära, trygg och inspirerande miljö med mötesplatser.

Människan ska vara utgångspunkt i samhällsbyggnadet och invånarnas kvalitativa värden sätts i fokus i skapandet av stads- och landsbygd. Att ha en bostad i en väl fungerande boendemiljö ökar möjligheterna att klara andra delar såsom utbildning, arbete och fritid.

Falköpings kommun har fantastiska förutsättningar med sin geografiska utsträckning med Falköpings tätort i centrum och landsbygd med mindre tätorter i kringlandet. Allt tillsammans innebär att kommunen kan erbjuda attraktiva boendemiljöer till många. Bra bostäder och goda boendemiljöer med närhet till både natur, kultur och förskola/skola för de yngre barnen är grundläggande kvaliteter som påverkar välfärden i Falköpings hela kommun.

En hållbar kommun med goda kommunikationer Ett prioriterat område för att stärka attraktiviteten är goda kommunikationer och väl utbyggd infrastruktur. Attraktiviteten för landsbygdsboende ska stärkas ytterligare genom fortsatta satsningar på utveckling av infrastruktur. Tillgång till bredband utgör en nödvändig infrastruktur för att skapa inkluderande digitalise-

ring. Den digitala utveckling har skapat möjlighet till nya arbetssätt vilket kan gynna Falköping kommuns attraktivitet som boställe oavsett arbetsplats. Förutsättningar för hållbar kommunikation ska tas tillvara och kommunen ska aktivt arbeta för en fortsatt bra kollektivtrafik såväl lokalt, regionalt som nationellt samt hållbara mobilitetslösningar.

Kommunen ser ett tydligt samband mellan hållbara satsningar och den lokala utvecklingen, därmed ska kommunen arbeta mot regionala, nationella och globala hållbarhetsmål. Kommunen ska bidra till att minska klimatpåverkan och skapa ett hållbart energisystem som bygger på lokala och förnybara resurser och aktivt arbeta med hållbara livsstilar. Falköpings kommun ska vara en fossilfri kommun år 2030. Syftet är också att skapa förutsättningar för invånare att göra hållbara val ur ett långsiktigt perspektiv eftersom samhället ska lämnas över till kommande generationer.

Skapa förutsättningar för ett näringsliv som utvecklas

Falköping – en drivande aktör

Falköpings kommun ska vara och upplevas som en kreativ och drivande kommun som skapar goda förutsättningar för såväl nya etableringar och befintliga företag i både stad och på landsbygd.

Kommunen har ambition att bidra till en utveckling av näringar inom den gröna sektorn samt öka medvetenheten kring hållbarhetsfrågor. Kommunen ser besöksnäringen utifrån natur- och kulturvärden som ett starkt tillväxtområde där arbetet med affärsutveckling är centralt med fokus på marknadskunskap och produktutveckling. I Falköpings kommun finns goda förutsättningar för en ökad hållbar livsmedelsproduktion, en utveckling som kommunen ska främja. Kommunen ska också arbeta proaktivt för utveckling av hållbar handeln, till exempel genom en omställning mot cirkulära ekonomier.

Kommunen ska vara en drivande aktör i Skaraborg som verkar för ökad samverkan med grannkommuner och bidrar till att tydliga strukturer utvecklas för Skaraborgs tillväxtarbete.

Bibehålla och utveckla kommunens bemötande och servicekvalitet

Utveckling av näringslivet är avgörande för välfärden. Det kan bara fortsätta utvecklas genom ett ömsesidigt förtroende mellan kommun och näringsliv. För detta krävs en framtidstro och en gemensam viljeriktning men även ett kraftfullt lokalt engagemang. Kommunen ska finnas som en aktiv och naturlig part i utvecklingsarbetet och såväl nya som etablerade företag ska få ett gott bemötande och en hög kommunal servicekvalitet. Falköpings kommun ska ha ett öppet företagsklimat med ett gott värdskap och vara ett självklart alternativ för företag som vill etablera sig.

Samtidigt ska kommunen vara förberedd för långsiktiga förändringar inom arbetsmarknaden och skapa förutsättningar för diversifiering av näringslivet.

Stimulera företagande och matcha kompetens
Ett levande näringsliv förutsätter nytänkande och nytillskott. Kommunen ska både aktivt stödja och stimulera det befintliga näringslivet och verka för nyföretagande.

Kompetensförsörjning ses som en viktig förutsättning för att utveckla arbetsmarknaden och skapa konkurrenskraft. En god samverkan med näringslivet gynnar strukturer för hållbar matchning. En fungerande och ledande kompetensförsörjning kräver utbildningsmatchning till både dagens och morgondagens efterfrågade kompetens.

Kommunen ska främja och motivera näringslivet att stärka sitt ansvar i att bidra till ett ekonomiskt, ekologiskt och inte minst socialt hållbart Falköping.

Infrastruktur som möjliggör etableringar

Falköping har ett strategiskt kommunikationsläge vid västra stambanan och en god infrastruktur som ska användas och utvecklas för att stärka Falköpings attraktivitet. Detta skapar förutsättningar för logistikutveckling, nyetableringar och stärker befintligt näringsliv.

En infrastruktur med hög ambitionsnivå påverkar utvecklingen av företagande. Arbetet med att attrahera nya företag för etablering förutsätter en utvecklad infrastruktur där expansion och etableringar möjliggörs genom en god markreserv.

Kommunens organisation ska vara utvecklande och förnyande med en tillitsbaserad styrning

Verksamheterna är till för kommuninvånarna

Kommunen ska vara en väl fungerande serviceorganisation med myndighetsansvar till Falköpings kommuns invånare. Uppdraget är att skapa goda förutsättningar för att utveckla och tillhandahålla service och tjänster med hög kvalitet och bra bemötande, som utgår från

helheten och förenklar vardagen för kommuninvånarna och dem som kommunen är till för.

Kommunens alla verksamheter och varje medarbetare bidrar till en god kvalitet genom att alla behandlas rättvist och att relationerna kännetecknas av öppenhet, respekt och ett gott bemötande. Kommunen är till för invånarna.

En lärande och utvecklande verksamhet

Kommunens organisation ska genom tillitsstyrning balansera behovet av kontroll med förtroende till medarbetarnas verksamhetsnära kunskap och erfarenhet. Detta gör också kommunen till en mer attraktiv arbetsgivare. God kvalitet säkerställs genom att kommunen kan attrahera, rekrytera, utveckla och behålla den kompetens som krävs för att möta invånarens behov och nå verksamheternas mål. Kommunen eftersträvar ett förändringsledarskap och ett tillitsbaserat arbetsklimat som kännetecknas av dialog och delaktighet där politiker, chefer och medarbetare gemensamt medverkar till att skapa en god arbetsmiljö och en effektiv verksamhet med god kvalitet.

En god kvalitet i verksamheten förutsätter att verksamheterna samverkar och organiseras utifrån uppdrag och att resurserna används på ändamålsenligt och effektivt sätt för att nå uppsatta mål.

Kommunen ska också ha ett långsiktigt perspektiv i syfte att skapa ett miljömässigt hållbart samhälle som tar miljö- och klimatansvar för att göra så litet klimatavtryck som möjligt. Kommunen ska ha ett aktivt klimat- och energiarbete i syfte att skapa en god livskvalitet för framtidens invånare. Kommunen ska genom sina investeringar, inköp och upphandlingar minska sitt klimatavtryck och därmed öka sitt miljöansvar.

Processbaserat arbetssätt som stärker verksamheternas kvalitet

Ett systematiskt kvalitetsarbete säkerställer måluppfyllelsen och identifierar utvecklingsområden utifrån såväl invånarnas behov och förväntningar som lagställda krav och verksamheternas uppdrag. Genom att arbeta processbaserat kan kommunens organisation utvärdera såväl de tjänster och aktiviteter som når invånaren likväl som hållbarheten och stabiliteten av de verksamheter som levererar den.

Utveckling och uppföljning ska ha sin utgångspunkt i verksamheternas kärnuppdrag och möta omvärldens förändringar på ett lämpligt sätt. Kontinuerlig uppföljning av kommunens mål och verksamheter tillsammans med en relevant omvärldsanalys skapar förutsättningar för ett proaktivt agerande och utveckling av relationer med omvärlden.

Digitala system och tekniska lösningar ska verka för att verksamheterna blir effektivare, når sina mål och bidrar till att kvalitetssäkra de processer som säkerställer välfärden. Digitaliseringen anses som den enskilt största förändringsfaktorn i vår tid och den påverkar alla delar av vårt samhälle. Den viktigaste resursen är medarbetarna, deras omställningsförmåga, kompetens och kunskap. Medarbetare med en relevant digital kompetens kan också ta tillvara möjligheter till ökade resultat och effektivisering. Kommunen ska ses som möjliggörare och möta utmaningar med mod, nytänkande och samarbete.

Kommunens uppföljningsarbete

Flerårsplanen syftar till att mål och ambitioner ska samspela med de resurser som kommunen råder över. Samtidigt syftar flerårsplanen till att få bättre framförhållning och beredskap för verksamhetsförändringar som kommer att bli nödvändiga.

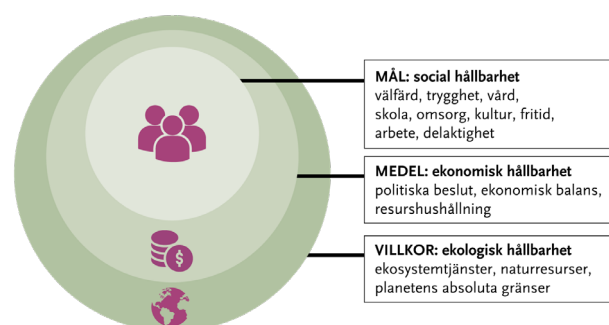
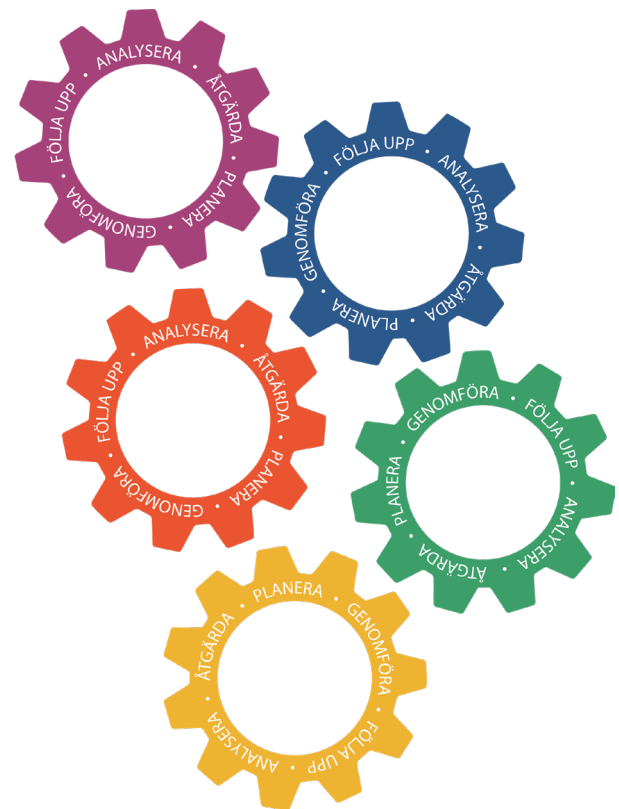
Uppföljningsarbete

Kommunen ansvarar för att bedriva en effektiv verksamhet med god kvalitet utifrån lagar, nationella och lokala politiska mål, kommunala styrdokument och ekonomisk tilldelning genom budget.

En framgångsfaktor är att skapa en fungerande styrkedja som binder ihop de olika nivåerna i den kommunala organisationen från kommunfullmäktiges vision till verksamheterna.

Detta kräver ett systematiskt arbete med mål- och resultatstyrning genom uppföljning utifrån helhet och analys av resultat. Kommunen har initierat och påbörjat ett utvecklingsarbete för att få en gemensam struktur i uppföljningsprocessen. Arbetet är långsiktigt och ska bidra till en ökad samsyn och systematik samt skapa förutsättningar för en helhetsbild och ökad delaktighet i arbetet. Uppföljning av kommunens fyra övergripande mål görs som en samlad bedömning av måluppfyllelse och baseras bland annat på nämndernas analyser av måluppfyllelse, trender och utfall för indikatorer, uppföljning av strategier och andra styrdokument samt effekter av olika insatser. Syftet är att få en så övergripande och trovärdig bild som möjligt av hur kommunen klarar sitt uppdrag och vilken effekt olika kommunala satsningar har. Vid resultatredovisning presenteras bedömning av måluppfyllelse följt av identifierade utvecklingsområden.

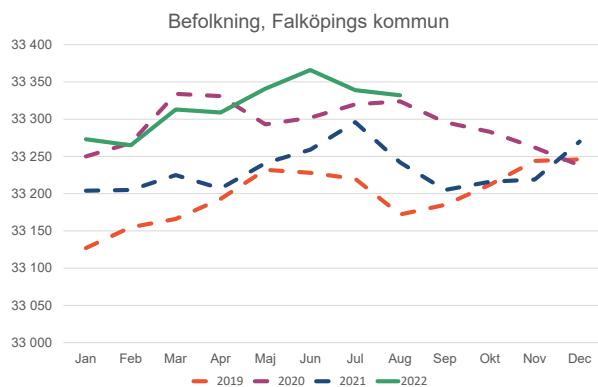
Genom att skapa tillit och förtroende i styrkedjan kvalitetssäkras uppföljning och analys så att bästa möjliga underlag finns effekt olika kommunala satsningar har.

Befolkningsutveckling

Falköpings kommun är inne i en positiv trend kring befolkningsutvecklingen. Den främst bidragande orsaken är fler inflyttade till kommunen än utflyttade. Den senaste noteringen från augusti visar att det är 33 332 invånare vilket är 32 personer mer än vad invånarna beräknades till i budgetförutsättningarna.

För att beräkna framtida befolkningsmängd har kommunen övergått till SCBs befolkningsframskrivning då denna nu stämmer väl överens med de senaste årets utfall. I SCBs befolkningsutveckling kommer invånarantalet per år 2023 vara 33 380 personer för att sedan växa till 33 420 för år 2024 och 33 450 år 2025.

Under de senaste åren har Falköpings kommun räknat med barnkullar om cirka 400 barn per år. I den födelsetatistik som finns för år 2020 och år 2021 har detta minskat och de två senaste barnkullarna ligger på cirka 350 barn på år.

Detta kommer kan leda till en snabb ändrad volym avseende förskolebarn inom Falköpings kommun, men även på sikt kommer grundskoleverksamheteten att påverkas.

Beräkning av befolkningsökning i flerårsplanen är viktiga för att ta fram prognoser för periodens skatteintäkter och statliga bidrag. Vidare påverkar även befolkningsförändringen verksamheterna på olika sätt som behöver justeras för att bibehålla samma kvalitet och utbud av offentliga tjänster.

Påverkan på ekonomin

Varje ny invånare innebär cirka 50 000 kronor till 70 000 kronor i ökade inkomster för kommunen, i form av skatter eller statsbidrag, beroende på ålder och inkomst. Varje ny invånare i åldersspannet 1-18 år och över 80 år ger även ett tillskott i kostnadsutjämnningen samtidigt som personer mellan 19 och 79 år ger en minskad kostnadsutjämnning.

DEMOGRAFI	UTFALL 31 DECEMBER				INNEVARANDE ÅR			PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR		
	2018	2019	2020	2021	BUDGET 2022	UTFALL 2021-12-31	AVVIKELSE	PLAN 2023	PLAN 2024	PLAN 2025
Ålder vid årets slut										
0 år	395	397	374	332	395	332	-63	351	343	340
1 - 5 år	2 069	2 066	2 067	2 047	2 045	2 047	2	2 013	1 969	1 905
6 - 15 år	4 105	4 151	4 127	4 165	4 267	4 165	-102	4 175	4 176	4 241
16 - 18 år	1 187	1 249	1 245	1 239	1 216	1 239	23	1 236	1 283	1 267
19 - 24 år	2 173	2 135	2 116	2 111	2 232	2 111	-121	2 225	2 236	2 222
25 - 64 år	15 987	15 984	15 947	15 941	15 791	15 941	150	15 847	15 814	15 843
65 - 74 år	3 698	3 666	3 670	3 688	3 612	3 688	76	3 661	3 631	3 594
75 - 84 år	2 446	2 521	2 589	2 657	2 626	2 657	31	2 745	2 796	2 850
85 - 94 år	1 008	988	1 020	1 008	1 027	1 008	-19	1 047	1 085	1 092
+ 95 år	87	89	83	82	90	82	-8	79	87	95
SUMMA BEFOLKNING	33 155	33 246	33 238	33 270	33 300	33 270	-30	33 380	33 420	33 450
Förändring	78	91	-8	32		-30		80	40	30

Demografi- och resursfördelningsmodell

Sedan flerårsplan för år 2021-2023 använder sig Falköpings kommun av en resursfördelningsmodell för att på ett enklare sätt tydliggöra de behov av resursförändringar som sker naturligt i kommunen på grund av exempelvis befolkningsutveckling och demografiförändring.

Denna modell ligger till grund för av resurstilldelning utifrån volymförändringar mellan åren 2022 och år 2025, och gäller i dagsläget endast volymer inom barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden.

Resursfördelningen mellan åren baseras på förväntad befolkningsökning genom Statistiska centralbyråns (SCB) databas för framtagande av befolkningsutveckling inom respektive åldersklass och geografiskt område. Detta innebär att nedanstående siffror i tabellen är teoretiskt beräknade, men ger ändå en fingervisning över hur demografin kommer att fördelas i kommunen under kommande år baserat på kommunens befolkningsstillväxt. Modellen tar egentligen inte hänsyn till åldersnivåer för ny- eller utflyttade medborgare till kommunen. Det är därför viktigt att detta stäms av emot verkligt utfall inför varje ny budgetprocess.

Resursfördelning

Till år 2023 sker största förändringen kopplat till antal barn inom 6-15 år minskar med 102 barn jämfört med budgetåret 2022. Justeringen innebär att antalet barn för år 2023 stämmer bättre överens med verkligt värde. För barn- och utbildningsnämnden innebär detta dock en minskad budgetram på 10,2 miljoner till år 2023.

Även förskoleverksamheten påverkas av resursfördelningen då barngrupperna minskar från 400 barn per år till runt 350 barn. Vilket innebär minskade resurser för förskoleverksamheten under hela flerårsplansperioden.

Falköpings kommun har likt övriga Sverige en åldrande befolkning vilket även syns i resursfördelningen då antalet +65 år ökar i kommunen under hela flerårsplansperioden. Det är främst i åldersgruppen 75-84 år som ökar, för periodens två sista år minskar andelen äldre i åldersgruppen 65-74 år, vilket kan leda till att behovet av äldreomsorgsverksamhet kan öka. Totalt innebär denna volymökning att socialnämnden får utökad ram med 13,9 miljoner kronor resursfördelning till år 2023.

RESURSFÖRDELNING (mnkr)												
	ÅR 2022			ÅR 2023			ÅR 2024			ÅR 2025		
Ålder vid årets slut	Budget 2022	Utfall	Avvikelse	Plan 2023	Just. volym	Komp. volym	Plan 2024	Just. volym	Komp. volym	Plan 2025	Just. volym	Komp. volym
0 år	395	332	-63	351	-44	-	343	-8	-	340	-3	-
1 - 5 år	2 045	2 047	2	2 013	-31	3,4	1 969	-45	5,1	1 905	-64	7,3
6 - 15 år	4 267	4 165	-102	4 175	-92	10,2	4 176	1	-0,1	4 241	65	-7,5
16 - 18 år	1 216	1 239	23	1 236	20	-3,0	1 283	47	-7,2	1 267	-16	2,5
19 - 24 år	2 232	2 111	-121	2 225	-6	-	2 236	11	-	2 222	-13	-
25 - 64 år	15 791	15 941	150	15 847	55	-	15 814	-33	-	15 843	30	-
65 - 74 år	3 612	3 688	76	3 661	49	-3,9	3 631	-30	2,4	3 594	-37	3,1
75 - 84 år	2 626	2 657	31	2 745	119	-9,3	2 796	1	-0,1	2 850	54	-4,5
85 - 94 år	1 027	1 008	-19	1 047	21	-1,6	1 085	38	-3,1	1 092	6	-0,5
+ 95 år	90	82	-8	79	-11	0,8	87	8	-0,7	95	8	-0,7
SUMMA BEFOLKNING	33 300	33 270	-30	33 380	80	-3,3	33 420	-10	-3,7	33 450	30	-0,3
Förändring	62			80			40			30		

Personalplanering

Kompetensförsörjning

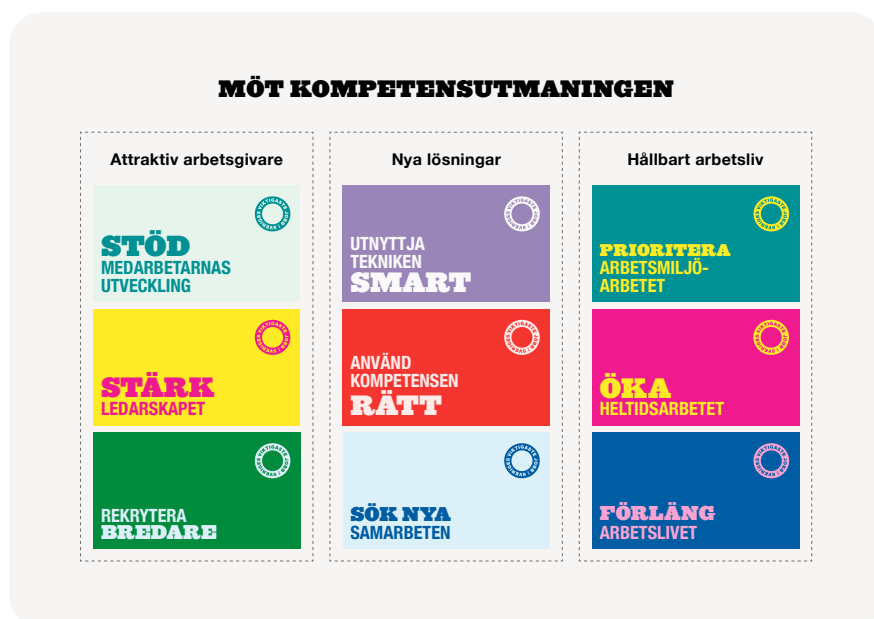
Kompetensförsörjning är ett brett begrepp som innefattar att attrahera och rekrytera rätt kompetens, utveckla och behålla befintliga medarbetare och värna om goda avslut. Arbetet med strategisk kompetensförsörjning är en utmaning inom välfärdssektorn och det är en lika stor utmaning att utveckla och behålla befintliga medarbetare som att attrahera och rekrytera nya. Områden som arbetsmiljö, lön och organisatoriska faktorer har stor betydelse för kompetensförsörjningen. En god arbetsmiljö kan locka nya medarbetare till våra verksamheter men framförallt få befintliga medarbetare att trivas och vilja stanna kvar. Det handlar givetvis om den fysiska men även om den psykosociala arbetsmiljön. Även lönebildningen kan vara en faktor. Inte minst den lönestruktur som råder i konkurrens med övrig arbetsmarknad och närliggande kommuner.

Inom alla yrken är det viktigt att vidareutvecklas och få kompetensutveckling. Individens kompetens behöver utvecklas och fördjupas under hela det yrkesverksamma livet, dels för att kunna möta verksamhetens behov men kanske främst för att ge personlig stimulans, utmaning och meningsfullhet vilket bidrar till arbetsglädje. Medarbetare som redan finns i verksamheten och trivs är goda ambassadörer och en resurs i arbetet med att uppfattas som en attraktiv arbetsgivare.

Som ett stöd för arbetet har SKR tagit fram nio strategier för kompetensförsörjning. Strategierna handlar om att vara en attraktiv arbetsgivare, att hitta nya lösningar och om ett hållbart arbetsliv. Att ta tillvara och utveckla befintliga medarbetares kompetens kommer att vara avgörande framöver, liksom ett strategiskt arbete med omställning. Bilden nedan visar de nio strategierna uppdelade under de tre huvudrubrikerna; attraktiv arbetsgivare, nya lösningar och hållbart arbetsliv. Mycket av kommunens befintliga arbete med kompetensförsörjning följer flera av dessa strategier medan andra är utvecklingsområden. Som exempel kan nämnas det fortsatta arbetet med Tillitsbaserad styrning och ledning (TSL) där insatserna syftar till att stärka ledarskapet och utveckla och behålla våra medarbetare genom att ta till vara den kollektiva kapaciteten.

Attrahera

Att uppfattas som en attraktiv arbetsgivare handlar om att kunna erbjuda goda anställningsvillkor, bra arbetsmiljö och attraktiva förmåner. Förmåner kan dels vara de som finns reglerade i centrala avtal men även lokala så som goda pensionsvillkor, semesterväxling, friskvårdsbidrag och olika personalaktiviteter. För att nå blivande medarbetare och synliggöra arbetsgivarerbjudandet krävs att kommunen som arbetsgivare vågar hitta nya arenor och kommunikationsvägar.

Hur nya medarbetare attraheras handlar om att vårda arbetsgivarvarumärket Falköpings kommun. Detta görs genom att kommunen har attraktiva platsannonser, är synliga i olika sammanhang och upplevs som en attraktiv arbetsgivare samt kan erbjuda meningsfulla och intressanta arbeten. Det finns ett etablerat samarbete mellan Skaraborgs kommuner som bygger på marknadsföring av Skaraborg som region.

Varje enskild medarbetare är en ambassadör för sitt yrke, sin arbetsplats och sin arbetsgivare. Genom att uppmärksamma goda resultat och lyfta fram positiva exempel stärks befintliga medarbetare i sitt ambassadörsskap. Det finns möjlighet för studenter att skriva sina examensarbeten utifrån kommunens verksamheter och det erbjuds VFU och andra typer av praktikplatser. För studenter som närmar sig examen finns möjlighet att delta i ett traineeprogram, d.v.s. kombinera studier med arbete utifrån studentmedarbetaravtalet. Detta riktar sig främst till studenter inom svårrekryterade områden så som ingenjörsutbildningar och socionomprogrammet.

Rekrytera

Rekrytering ska vara strukturerat och kompetensbaserat utifrån kommunens Riktlinje för rekrytering och tillhörande rekryteringsprocess. All rekrytering ska göras med hög kvalitet, bra återkoppling och gott bemötande som bidrar till att kommunens arbetsgivarvarumärke stärks. Målet är att rekrytera medarbetare som matchar nuvarande och framtida kompetenskrav genom en professionell rekryteringsprocess. Cheferna utbildas i processen och dess verktyg och det finns möjlighet till stöd i rekryteringsprocessen.

Ett sätt att göra yrken mer attraktiva kan vara att renodla arbetsuppgifter och tillsätta stödfunktioner. Det kan gälla yrken som lärare och vårdpersonal och på så sätt skapa förutsättningar för att använda befintlig kompetens rätt, skapa hållbart arbetsliv och nya yrkesroller. Dessa servicefunktioner kan öppna möjligheter för fler att komma in på arbetsmarknaden vilket bidrar till en social hållbarhet.

Vissa yrken i offentlig sektor identifieras som svårrekryterade utifrån tillgång och efterfrågan. En av dessa är undersköterskor vilket bland annat beror på att färre

ungdomar söker sig till vård- och omsorgsprogrammet på gymnasiet. Denna yrkesinriktning attraherar dock personer som karriärväxlar senare i livet, men trots detta är behovet av undersköterskor större än tillgången. Samma problem finns inom utbildningssektorn där antalet barn, elever och studenter ökar och tillgången på utbildade lärare är begränsat. Framförallt är det förskollärare, lärare för årskurs 4-6 samt fritidspedagoger som identifierats som bristyrken inom denna verksamhet.

Utveckla

Som arbetsgivare behöver kommunen ha en positiv inställning till och möjliggöra kompetensutveckling kopplat till verksamhetens behov, för att utveckla och behålla befintlig personal. För individen öppnar detta möjligheter till karriärutveckling inom organisationen vilket uppfattas som attraktivt. All form av kompetensutveckling ska ha en tydlig koppling mellan verksamhetens mål och den personliga utvecklingen.

Inom organisationen finns ett antal karriär- och utvecklingsmöjligheter, till exempel

- inom vissa områden, till viss del på arbetstid delta i fortbildningar på eftergymnasial nivå,
- att få fördjupningsutbildningar inom yrkesområdet
- att få karriärcoachning/omställningsstöd för den som önskar, detta erbjuds internt via HR-avdelningen.

Det är viktigt att bibehålla och även i vissa fall utöka dessa möjligheter för att möta framtida behov. Särskilt inom yrkesområden där det krävs både grundutbildning, erfarenhet och fortbildning. Det kan vara yrken som speciallärare, specialpedagog och specialistsjuksköterskor vilka är grupper med hög andel beräknade pensionsavgångar de närmaste fem åren. Det är av största vikt att ha en framförhållning i detta arbete för att minska risken att sakna kompetens.

Ett gott ledarskap är av stor vikt för att verksamheterna ska kunna nå sina mål och bedriva verksamhet med god kvalitet och ha en god arbetsmiljö. Det är

därför viktigt att chefer även fortsättningsvis får stöd och utvecklingsmöjligheter i sina uppdrag.

Den kommunövergripande arbetsgruppen för kommunal kompetensutveckling - KOKOS, har i uppdrag att samordna organisationens gemensamma utbildningsbehov. Genom att samordna kompetensutvecklingsinsatser blir det tids- och kostnadseffektivt men också möjlighet till kollegialt lärande och att bygga nätverk mellan yrkesgrupper och förvaltningar.

Behålla

Det är flera viktiga faktorer som bidrar till möjligheten att behålla organisationens medarbetare och dess kompetens. Det handlar om att erbjuda en god arbetsmiljö, meningsfulla och utvecklande arbetsuppgifter, gott ledar- och medarbetarskap, löneutveckling och attraktiva förmåner.

Uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet är ett gemensamt ansvar på samtliga nivåer inom organisationen. Fortsatt arbete med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön samt tidiga signaler och främjande faktorer är viktiga att fokusera på och utveckla. Vid rapportering av hälsotal kommer ett ökat fokus ligga på frisktal och beräkningar för det som skapar hälsa i verksamheterna. Chefers arbetsmiljö och de faktorer som skapar hälsa behöver uppmärksammas i syfte att skapa förhållanden som bidrar till ett hållbart ledarskap.

I de medarbetarundersökningar som genomförts har Falköpings kommun haft höga resultat vad gäller medarbetarnas nöjdhet och engagemang. Detta bidrar till att stärka bilden av kommunen som en attraktiv arbetsgivare och sannolikheten ökar att medarbetarna väljer att stanna kvar i organisationen. Det är allas gemensamma ansvar att arbeta för att bibehålla resultaten på denna höga nivå. Genom att lyfta goda exempel, lära av varandra, möjliggöra delaktighet och skapa meningsfullhet i vardagen för medarbetare och medborgare.

Falköpings kommun arbetar fortsatt med att implementera SKRs avsiktsförklaring med åtgärder för friskare arbetsplatser. Samverkan med de fackliga organisationerna genom det befintliga samverkansavtalet

är av betydelse för att arbetet med avsiktsförklaringen realiserar och blir en tydlig vägledning i praktiken.

Kommunen skapar genom friskvårdsbidrag/tid, eget gym, förmånscykel och personalaktiviteter förutsättningar för att medarbetarna ser rörelse och återhämtning som viktiga faktorer i livsstilen som bidrar till ett hållbart arbetsliv. Förmånerna är mycket uppskattade och det är angeläget att dessa får utrymme att utvecklas ytterligare dels ur ett attraktivitets-perspektiv men även utifrån att kunna behålla befintliga medarbetare i konkurrens med andra arbetsgivare.

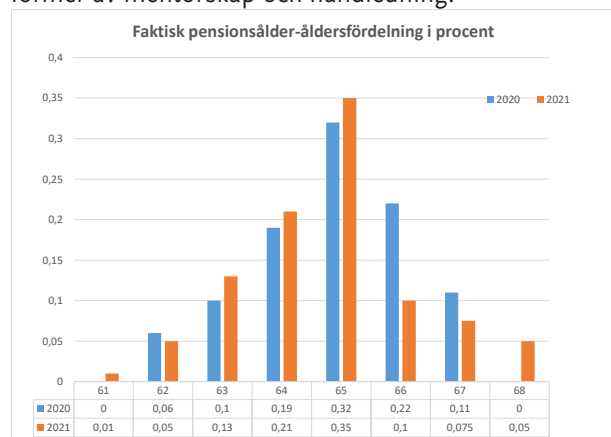
Enligt diskrimineringslagen ska alla arbetsgivare arbeta förebyggande mot diskriminering. Under de kommande åren behöver kunskapsområdet Lika möjligheter synliggöras mer. Medvetenheten och kunskapen kring diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier, kränkande särbehandling och repressalier behöver ökas.

Lönebildningen ska bidra till att trygga kommunens kompetensförsörjning på kort och lång sikt. Falköpings kommun genomför löneöversyn årligen. Genom en välfungerande löneöversynsprocess med tydliga styrdokument, mål och lönekriterier kan vi upprätthålla konkurrensmässiga löner. Kommunen behöver även kontinuerligt bedriva ett strategiskt arbete kring lönebildning.

Under senaste året är det fler medarbetare som valt att gå ner i arbetstid med full avsättning till pension. Främst är det medarbetare inom vård och förskola som nyttjat denna möjlighet. Detta innebär att fler arbetar längre vilket gynnar organisationen då viktig kompetens behålls i verksamheten. Ökningen beror troligtvis på en kombination av flera faktorer, dels att man kan gå ned i arbetstid utan att det får negativa konsekvenser för individens tjänstepension men också det oroliga ekonomiska läget i samhället. Denna typ av förmåner är värdefullt för såväl individ som organisation och det är viktigt att se över och utveckla området.

Avsluta

En höjd pensionsålder och det faktum att yngre kommer in senare i arbetslivet ställer krav på att det finns förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Det förlängda arbetslivet innebär en möjlighet att ta till vara på den kompetens som finns i organisationen genom olika former av mentorskap och handledning.

Oavsett anledning till varför medarbetare slutar är det viktigt med goda avslut och det är angeläget att kompetens överförs från de som slutar till befintliga medarbetare. Organisationen kan på detta sätt få värdefulla synpunkter och ta del av erfarenheter som medarbetaren har. Det som framkommer under avslutningssamtalet ska tas till vara. För att kunna utveckla vår verksamhet och vårt arbete med kompetensförsörjning behöver vi som arbetsgivare ta reda på varför en person väljer att avsluta sin anställning hos oss. Vet vi varför och ser ett mönster, kan det tas fram en strategi för att motverka detta.

För de medarbetare som önskar och som närmar sig pensionsavgång erbjuds möjlighet att delta i pension coaching. En grupp där man reflekterar tillsammans för att förbereda sig mentalt för den kommande pensionen.

Ekonomiska förutsättningar

De ekonomiska förutsättningarna för Falköpings kommun för kommande år ser, trots stora osäkerheter kopplat till inflation och omvärld, goda ut. Kommunen har under de två senaste år haft resultat på över 100,0 miljoner kronor per år och prognosen för år 2023 visar på ett resultat återigen över 100,0 miljoner kronor. Detta samtidigt som investeringstakten inte följt investeringsplanen under de senaste åren, främst kopplat investeringen kring Platåskolan inte kommit igång kopplat till överklagande av detaljplan, gjort att kommunens låneskuld inte vuxit under de under år 2021 och år 2022.

Kommunens ekonomi har för år 2023 förutom att ge full kompensation till nämnderna avseende SKRs prisindex för kommunal verksamhet även kunnat göra politiska justeringar av nämndernas ramar samtidigt som ombyggnationen av två nya skolor till F-6 tidigarelagts i investeringsplanen.

Vidare påverkas kommunen av ökade räntekostnader till följd av Riksbankens höjning av reporäntan för att motverka inflationen. Vilket har gjort att driftsschablonkostnaden för investeringar har justerats till 8 procent från år 2023. För ett år sedan låg kommunens snitt räntan för ett nytt lån på cirka 0,5-1,0 procent, där kommunen idag istället får lån med räntor om cirka 3,5 procent. Vilket gör att ett lån på 100,0

miljoner kronor för ett år sedan kostade 0,5 miljoner kronor i ränta, samma lån idag kostar kommunen 3,5 miljoner kronor. De högre räntan medför att driftskostnaderna sannolikt på flera kommande investeringarna kommer att bli högre än de som angivits i projektdirektiven.

Ekonomisk osäkerhet

I budgetförutsättningarna för år 2023-2025 lyftes bland annat de ekonomiska effekter som Rysslands invasion av Ukraina kunde medföra i form av eventuella flyktingkostnader och hur dessa skulle finansieras.

Nio månader senare är det istället fokus på Europas ökade energikostnader höga inflation kopplat till minskad tillgång på energi och fortsatt brist i leveransleden till följd av nedstängning av flera hamnar i Asien på grund av Covid-19 utbrott. Inflationen i Sverige har under flera månader varit över 8 procent på årsbasis vilket är högt över Riksbankens inflationsmål om 2 procent per år.

Ny regering har tillträtt i Sverige men ännu inte presenterat sin budget för kommande år. Falköping kommun utgår ifrån att finansieringsprincipen fortsätter att gälla, att staten kompenserar kommunen för de kostnader som kan uppstå för kommunen till följd av politiska beslut i riksdagen.

KÄNSLIGHETSANALYS

- 1 procents sämre eller bättre skatteunderlagsutveckling i riket ger kommunen cirka 20,0 miljoner kronor i lägre eller högre skatteintäkter.

- 1 procents löneökning för alla anställda ger cirka 17,0 miljoner kronor i ökade personalkostnader.

- 100 invånare mer eller mindre påverkar skatteintäkterna med cirka 5,0 mnkr

- 25 öre i utdebitering, högre eller lägre, ger cirka 17,0 miljoner kronor i ökade eller minskade skatteintäkter.

- En investering på 100,0 miljoner medför årliga kostnader på i genomsnitt 8,0 miljoner kronor per år (8 procent)

- 1 procents höjning av den rörliga årliga låneräntan ökar kommunens lånekostnad med 13 miljoner kronor per år, vid 2023 års nivå på låneskuld, 1 300,0 miljoner kronor.

- Ett lån på 100,0 miljoner kronor kostar år 2023 3,0 miljoner kronor mer i ränta än vad ett lån som togs år 2021.

- Av en generell statlig satsning på kommunerna får Falköpings kommun cirka 0,33 procent. Detta innebär att en statlig välfärds-satsning på 1 000,0 miljoner kronor ger Falköpings kommun 33,0 miljoner kronor i ökade intäkter.

Skatteprognos

Staten delar ut statsbidrag till kommunerna som syftar till att kommunerna ska ha samma förutsättningar för kommunala tjänster i hela landet. Detta syftar alltså för att göra det mer likvärdigt mellan kommunerna, inte lika utan ungefär lika. Dessa bidrag är oberoende av kommunens skattekraft och opåverkbara kostnader och kan mer liknas med en behovsutjämnning än en kostnadsutjämnning. Bidragen gäller endast lagstadgade verksamheter och inte frivilliga delar i den kommunala verksamheten.

Falköpings kommuns beräkning av skatteintäkter och generella statsbidrag under den kommande tre års period baseras på SKRs skatteunderlagsprognos från oktober månad. Augusti prognosen visade på 29,3 miljoner kronor mer i skatter och generella statsbidrag för år 2023 än prognosen i budgetförutsättningarna för år 2023-2025. Skatteunderlagsprognosen visade även på ökade intäkter under år 2024 och år 2025.

Utifrån regeringens presentation av budget för år 2023 framkom att generella statsbidrag till kommunerna kommer öka till år 2023, för Falköpings kommun innebär detta 13,0 miljoner kronor per år. Tabellen nedan, avseende skatteprognos för augusti, är justerad utifrån denna höjning av statsbidrag för åren 2023-2025.

Osäkerheter i skatteprognosen

Utifrån den höga inflationen och inbromsning av den svenska tillväxten finns fortfarande en positiv prognos över kommunens skatteintäkter under hela flerårsplansperioden. Skatteintäkterna beräknas öka med cirka 6 procent mellan år 2022 och år 2023, detta samtidigt som inflationen närmar sig 10 procent på årsbasis. Detta innebär att kommunens ökade intäkter inte motsvarar verksamhetens motsvarande kostnadsökningar.

SKATTER & GENERELLA STATSB. (mnkr)	ÅR 2022			ÅR 2023		ÅR 2024		ÅR 2025	
	Budget 2022	Prel. utfall 2022	Avvikelse	Plan 2023	Justering	Plan 2024	Justering	Plan 2025	Justering
Skatteintäkter	1 528,6	1 542,4	13,8	1 629,5	100,9	1 701,1	71,7	1 777,4	76,3
SUMMA SKATTEINTÄKTER	1 528,6	1 542,4	13,8	1 629,5	100,9	1 701,1	71,7	1 777,4	76,3
Inkomstutjämningsbidrag	467,0	461,3	-5,7	508,3	41,3	530,7	22,4	554,4	23,8
Kostnadsutjämnning	119,3	118,4	-0,9	132,7	13,4	133,5	0,7	134,2	0,7
Regleringsbidrag	77,8	91,7	13,9	50,8	-26,9	49,5	-1,3	37,2	-12,3
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Införande bidrag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
LSS-utjämnning	20,6	22,6	1,9	13,1	-7,5	22,0	8,9	22,7	0,7
Fastighetsavgift	72,3	73,9	1,6	75,7	3,4	75,7	-0,0	75,7	0,0
SUMMA GENERELLA STATSDRAG	757,0	767,9	10,8	780,7	23,6	811,3	30,6	824,2	12,9
Avräkning	0,0	46,4	46,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nya generella statsbidrag	0,0	0,0	0,0	13,0	13,0	13,0	0,0	13,0	0,0
SUMMA SKATTER & GENERELLA STATSB.	2 285,6	2 356,7	24,6	2 423,1	137,5	2 525,4	102,3	2 604,6	79,2
Budgetförutsättningar för år 2023-2025				2 380,8	42,3	2 444,3	81,1	2 501	103,8

Beräkningsunderlag

BERÄKNINGSUNDERLAG	ÅR 2022	ÅR 2023	ÅR 2024	ÅR 2025
Finansiellt mål 1 (tkr)	45 700	45 000	45 000	45 000
Finansiellt mål 2 (tkr)	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000
Skattestats (kr)	21,95	21,95	21,95	21,95
Invånarantal	33 300	33 380	33 420	33 450
Prisindex kommunal verksamhet (PKV)	2,2 %	6,0 %	3,7 %	0,7 %
Arbetskraftskostnader	-	6,9 %	4,3 %	-0,2 %
Övrig förbrukning	-	4,1 %	2,4 %	2,5 %
Personalomkostnadspålägg (PO-avgift)	40,15 %	44,5 %	45,6 %	40,5 %
Internränta	1,25 %	1,25 %	1,25 %	1,25 %

Finansiellt mål

Falköpings kommuns finansiella mål utgår ifrån kommunlagen, om god ekonomisk hushållning, samt utifrån kommunens egna dokument Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv.

- Resultatet ska över tid uppgå till minst 2 procent av skatter och generella statsbidrag. Över tid avser en tioårsperiod. För perioden år 2023-2025 skall dock resultatet årligen uppgå till minst 45,0 miljoner kronor.

Det budgeterade resultatet för år 2023 beräknas till 25,5 miljoner kronor och för år 2024 till 28,1 miljoner kronor vilket är lägre än det resultatmål som anges i det första finansiella målet. Sett är en tioårs period kommer dock det första finansiella målet om ett resultatkrav på 2 procent av skatter och generella statsbidrag att uppfyllas.

Det lägre budgeterade resultatet beror främst på kraftigt höjd kompensation till nämnderna för pension, räntor och inflation, men även det osäkra ekonomiska och verksamhetsmässiga läge som råder med höga resultatnivåer de senaste åren, har det budgeterade resultatet minskat tillfälligt istället för att öka kraven på omställning i nämndernas verksamhet.

- Kommunens lån får högst uppgå till 1 700,0 miljoner kronor vid utgången av perioden år 2023-2025. Från år 2024 får kommunens investeringar årligen högst uppgå till summan av avskrivningar och resultat, dvs låneskulden skall inte öka.

I den investeringsplan som återfinns i Flerårsplan för år 2023-2025 kommer inte kommunens låneskuld uppgå till mer än 1 500,0 miljoner kronor per år 2025.

På grund av förseningen av byggstarten för Platåskolan behöver den del i det finansiella målet om att investeringarna får högst uppgå till årets avskrivningar och resultat, det vill säga att kommunens låneskuld inte för öka, senareläggas till år 2026. Detta innebär att riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hanteringen av resultatutjämningsreserven kommer att behöva justeras under kommande år.

Under de tre senare åren har kommunens höga resultat samtidigt som investeringar fördröjts medfört att låneskulden inte ökat i den omfattning som beräknats i tidigare flerårsplan. Detta tillsammans med räntehöjningarna på lån som påverkar driftskostnaderna, kan en justering av lånetaket kan därför bli aktuell för kommande flerårsplan.

Skattesats

Falköpings kommuns skattesats för den kommande treårs perioden lämnas oförändrad till 21,95 kronor per 100 kronor.

Invånarantal

Invånarantalet för Falköpings kommun, beräknas till 33 380 personer den 1 november 2022, och sedan en ökning med 40 personer respektive 30 personer för de kommande åren i flerårsplanen.

Inför flerårsplanen ligger Statistiska centralbyråns (SCB) befolkningsframräkning till grund för invånarantalet i Falköpings kommun.

Generell justering av kostnader och intäkter

För att nämndernas ramar inte ska urholkas av kostnadsökningar får varje nämnd en justering av sina kostnader baserat på SKRs beräknade prisökningsindex för kommunal verksamhet (PKV). Detta index är avsett att användas av kommunerna som underlag vid beräkning av kostnadernas utveckling i löner och priser. PKV tas fram genom att priserna för arbetskraft, material och tjänster samt köpt verksamhet viktas till ett genomsnittligt pris.

Det PKV-index som beräkningsunderlaget bygger på kommer från SKRs cirkulär 22:37 om Budgetföresättningar för åren 2022-2025. I cirkuläret har SKR skrivit upp PKV-index för år 2023 skrivits upp till 6,0 procent, höjningen beror dels på den ökade inflationen men även på förändringar av personalomkostnaderna som kommer öka kraftigt till år 2023 och år 2024.

Alla nämnder har fått full kompensation utifrån PKV-index som presenterades i oktober.

Interna kostnader och intäkter

Falköpings kommun har sedan något år lagt ut interna kostnader avseende hyra och städ på nämnderna. Detta för att tydligare visa på kostnader kopplat till lokalanvändningen i kommunens verksamheter. För perioden beräknas de interna intäkterna och kostnaderna öka med SKRs prisindex för kommunal verksamhet, PKV.

Den interna justeringen av intäkter och kostnader har ingen påverkan på kommunens resultat utan fungerar för att visa verklig kostnad för verksamheten.

Personalkostnadspålägg

I personalomkostnadspålägget (PO) ingår dels de arbetsgivaravgifter som bestäms av riksdagen (lagstadgade socialavgifter); dels de avgifter som bestäms i kollektivavtal mellan SKR och fackföreningarna inom offentlig sektor (till försäkringar och avtalspensioner).

SKR skickade i slutet av december år 2022 ut förslag på förändrat PO-pålägg för år 2022 till 39,25 procent. Sänkningen med 0,9 % beror på regeringens fastställda inkomstbasbelopp för år 2022 på 71 000 kronor, efter förslag från Pensionsmyndigheten, vilket motsvara en höjning med 4,1 procent. En höjning av inkomstbasbeloppet sänker kommunens pensionskostnader för pensionsintjänandet för år 2022 eftersom inkomstgränsen för den förmånsbestämda pensionen har höjts.

I slutet av december presenterade även SKR en överenskommelse med flera fackförbund om avgiftsbestämd kollektivavtalad pension (AKAP-KR) som träder i kraft från 1 januari 2023. I korthet innebär denna nya överenskommelse att pensionsavgiften inom AKAP-KR höjs med 1,5 procent till 6 procent. SKR återkommer under april månad med hur AKAP-KR kommer påverka kommunerna och eventuell förändring av PO-pålägget. Det är även på grund av hänsyn till detta avtal som PKV-indexet avseende personalkostnadsutveckling ökar kraftigt under år 2023.

Under år 2023 tog inflationen fart vilket kraftigt ökat de pensionskostnaderna jämfört med i budgetföresättningar. Detta beror på att prisbasbeloppet till år 2023 ökar med 8,7 procent till 52 500 kronor vilket är betydligt högre än SKRs tidigare prognoser. Även för år 2024 bedöms prisbasbeloppet öka med 7,6 procent innan de avstannar till år 2025. Inflationen får därför stora konsekvenser för kommunen då PO-pålägget ökar med 5,3 procent jämfört med år 2022.

Falköpings kommuns PO-pålägg beräknas till 44,5 % för år 2023, 45,6 % för år 2024 och 40,5 % till år 2025. Falköpings kommun följer SKRs rekommendationer till PO-pålägg för respektive år.

Internränta

Internräntan i Falköpings kommun är i flerårsplan för år 2023-2025 satt till 1,25 procent för hela perioden.

SKR har i flaggat att det kan komma höjningar i framtiden på grund av de ökade räntorna till följd av Riksbankens mål om att bromsa ner inflationen. Falköpings kommun har som grund i att följa SKRs rekommendation om internränta.

Metod för beräkning av nya drifts- och investeringsplaner

Budgetprocess

Falköpings kommuns budgetprocess utgår ifrån gällande flerårsplan, utifrån dessa tas planeringsförutsättningar fram för kommande flerårsplansperiod. I planeringsförutsättningarna uppdateras omvärldsanalysen, justering av resurser baserat på demografi och prisutveckling. Utifrån planeringsförutsättningarna tas budgetförutsättningarna för perioden fram inklusive preliminär drifts-/investeringsplan för kommande år.

Framräknandet av nya budgetramar utgår ifrån nästkommande år i flerårsplanen, hänsyn tas till politiska och verksamhetsmässiga beslut som påverkar innevarande och kommande år budgetram, exempel på detta är löneöversyner, justering av budgetramar kopplat till förändrade ansvarsområden med mera.

Justering görs utifrån resursfördelningsmodell, vidare görs justering för generella uppräknings baserat på prisindex för kommunal verksamhet, detta gäller samtliga kostnader/intäkter förutom statsbidrag, avgifter och kapitalkostnader. Kompensation ges i möjligaste mån för ökade resurser kopplat till lokalförändringar enligt gällande riktlinjer för lokalförsörjning. Justering av budgetramar görs även utifrån politiska förslag i budgetförutsättningarna.

Budgetförutsättningarna beslutas av Falköpings kommuns budgetberedning och skickas därefter ut till nämnderna för att fungera som grund till nämndens

budgetunderlag. Nämndernas budgetunderlag tas fram av förvaltningen utifrån budgetförutsättningarna och beslutas av nämnd att överlämnas till budgetberedningen senast augusti månads utgång.

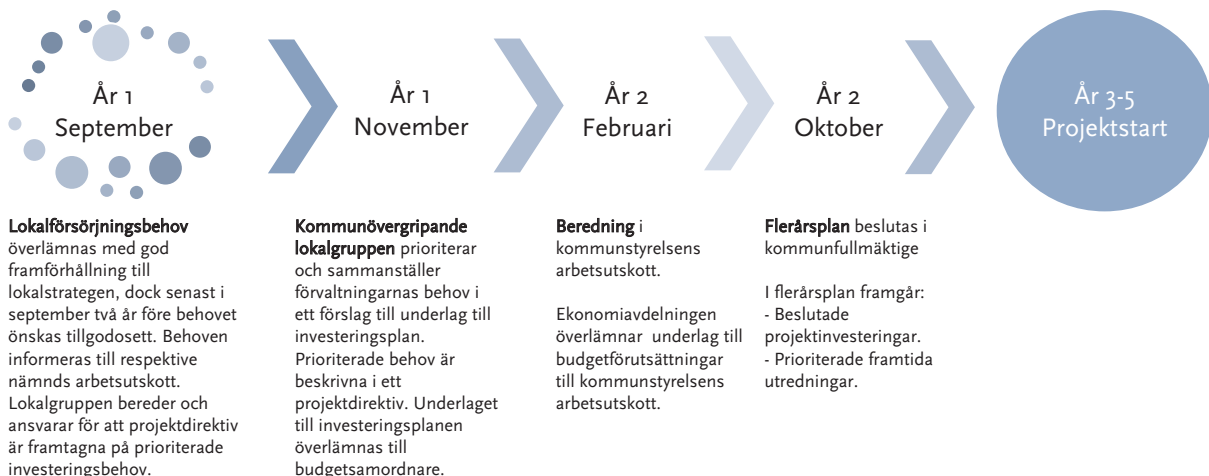
Utifrån detta material, samt uppdaterade skatteprognoser och prisindex, arbetar sedan respektive majoritet/opposition/parti ut förslag för flerårsplan för kommande tre års period. Flerårsplanen beslutas slutligen av kommunfullmäktige under hösten.

Nämndens verksamhetsram

Utifrån flerårsplanen ska varje nämnd ta fram en verksamhetsplan, inklusive mål och budget, för perioden. Nämnden har alltid rätt utifrån kommunfullmäktiges budgetram själva välja att fördela medlen inom nämnden. Dock ska nämnden kunna redovisa hur eventuella öronmärkta pengar till nämnden har hanterats i kommande uppföljningar och dialoger.

Framtagande av projektdirektiv

Ett projektdirektiv är en tidig utredning som visar en samlad bild av investeringsprojektet som helhet och tydliggör berörda nämnders schablonberäknade kostnader samt påföljande drift- och kapitalkonsekvenser. Förutsättningar för eventuella rivningsbehov av byggnader i projektet tydliggörs. Projektdirektiv ingår i det förslag på underlag till investeringsplan som lokalgruppen överlämnar till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Resultatbudget för år 2023-2025

RESULTATBUDGET (tkr)	KOMMUNEN			
	BUDGET 2022 (FP)	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025
Verksamhetens intäkter	476 657	524 900	537 800	512 600
Verksamhetens kostnader	-2 556 957	-2 727 900	-2 828 100	-2 847 800
Avskrivningar	-148 700	-165 000	-169 000	-177 000
Verksamhetens nettokostnader	-2 229 000	-2 368 000	-2 459 300	-2 512 200
Skatteintäkter	1 528 600	1 629 500	1 701 100	1 767 400
Generella statsbidrag och utjämning	757 100	793 700	824 300	837 200
Verksamhetens resultat	56 700	55 200	66 100	92 400
Finansiella intäkter	9 000	3 000	3 000	3 000
Finansiella kostnader	-16 000	-32 700	-41 000	-54 800
Resultat efter finansiella poster	-7 000	-29 700	-38 000	-51 800
Extraordinära poster	0	0	0	0
BUDGETERAT RESULTAT	49 700	25 500	28 100	40 600

Resultatbudgeten visar det finansiella resultatet under ett verksamhetsår och förklarar även hur resultatet har uppkommit. De beräknade kostnaderna utgörs av verksamhetens nettokostnader och beräknade avskrivningar för kommunens befintliga och planerade investeringar. Kommunens intäkter består i huvudsak av skatteintäkter och av generella statliga bidrag. I verksamheternas nettokostnader finns vissa statsbidrag som går direkt till exempel-vis skola och omsorg. Genom att minska de totala intäkterna med de totala kostnaderna får vi fram förändringen av kommunens egna kapital, eller i mer vardagligt språk årets resultat. Detta resultat framkommer även i kommunens balansbudget genom att jämföra kommunens egna kapital i två på varandra följande verksamhetsår. Årets resultat eller förändringen av det egna kapitalet är förbindelsen mellan resultat- och balansbudgeten.

Både intäkter och kostnader är beräknade utifrån SKRs prisindex för kommunalverksamhet, vilket ger en ökning om 6 procent till år 2023. Skatteintäkterna samt de generella statsbidragen fortsätter under hela perioden att öka, men på grund av den höga inflationen finns risk att verksamheternas kostnader kommer öka mer än som angivits i resultatbudgeten.

Även kommunens finansiella kostnader ökar markant till år 2023 jämfört med år 2022. Totalt beräknas kommunens finansiella kostnader mer än fördubblas

kommande år men även fortsätta öka under hela flerårsplansperioden i och med att fler av kommunens lån behöver omförhandlas enligt gällande policy för finansverksamheten där kommunen ska eftersträva en genomsnittlig kapitalbindning på 3 år.

I de finansiella posterna är inte eventuella värdejusteringar på kommunens finansiella omsättningstillgångar medräknade då dessa styrs utifrån portföljernas marknadsvärde vid respektive avstämningsperiod.

Kommunens resultat för år 2023 budgeteras till 25,5 miljoner kronor vilket är 19,5 miljoner kronor lägre än det första finansiella målet om resultatnivåer om 45,0 miljoner kronor per år. Kommunens budgeterade resultat sett över en tioårs period ligger fortfarande på ett snitt över 45,0 miljoner kronor per år.

Balansbudget för år 2023-2025

BALANSBUDGET (tkr)	KOMMUNEN			
	BUDGET 2022	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025
TILLGÅNGAR				
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Immateriella anläggningstillgångar	0	0	0	0
Materiella anläggningstillgångar	2 889 900	3 066 600	3 262 300	3 367 000
- Mark, byggnader och tekniska anläggningar	2 786 900	2 960 600	3 153 300	3 241 000
- Maskiner och inventarier	103 000	106 000	109 000	103 000
- Övriga materiella anläggningstillgångar	0	0	0	0
Finansiella anläggningstillgångar	50 000	50 000	50 000	50 000
Summa Anläggningstillgångar	2 939 900	3 116 600	3 312 300	3 417 000
Bidrag till infrastruktur	29 100	21 400	13 700	6 000
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR				
Förråd m.m.	0	0	0	0
Fordringar	140 000	150 000	150 000	150 000
Kortfristiga placeringar	98 000	98 000	98 000	98 000
Kassa och bank	100 000	100 000	100 000	125 000
Summa Omsättningstillgångar	338 000	348 000	348 000	373 000
SUMMA TILLGÅNGAR	3 307 000	3 486 000	3 674 000	3 796 000
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Årets budgeterade resultat	-49 800	-25 500	-28 100	-40 600
Resultatutjämningsreserv	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Övrigt eget kapital	-1 132 200	-1 352 000	-1 377 500	-1 405 600
Summa Eget kapital	-1 282 000	-1 477 500	-1 505 600	-1 546 200
AVSÄTTNINGAR				
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	-165 000	-192 000	-200 000	-205 000
Andra avsättningar	-105 000	-102 500	-105 000	-110 000
Summa Avsättningar	-270 000	-294 500	-305 000	-315 000
SKULDER				
Långfristiga skulder	-1 350 000	-1 300 000	-1 450 000	-1 500 000
Kortfristiga skulder	-405 000	-414 000	-413 400	-434 800
Summa Skulder	-1 755 000	-1 714 000	-1 863 400	-1 934 800
SUMMA EGET KAP, AVSÄTTNING OCH SKULDER	-3 307 000	-3 486 000	-3 674 000	-3 796 000

Balansbudgetens uppgift är att beskriva kommunens finansiella ställning och visar på vilket sätt som kommunens tillgångar har införskaffats, genom eget kapital, vilket stärks genom resultatet, eller via justering av kommunens skulder.

Kommunens balansbudget för flerårsplansperioden visar på fortsatt hög investeringstakt under alla tre åren. De två senaste årens höga resultat samt 2023 års resultatprognos har byggt på det egna kapitalet vilket även gjort att kommunens långsiktiga skulder inte ökat i den takt som tidigare budgeterats.

De långfristiga lånen beräknas vara lägre för år 2023 än som budgeterades för år 2022. En av förklaringarna förutom höga ekonomiska resultat är den fördröjda byggstarten av Platåskolan, vilken tyvärr återigen behöver senareläggas kopplat till överklagande av detaljplanen.

Bortsett från ökning av kommunens materiella anläggningstillgångar och långfristiga skulder är det bara mindre justeringar på poster inom balansbudgeten för flerårsplansperioden.

Finansieringsbudget för år 2023-2025

FINANSIERINGSBUDGET (tkr)	KOMMUNEN			
	BUDGET 2022	BUDGET 2023	PLAN 2024	PLAN 2025
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat	49 800	25 500	28 100	40 600
Justering för avskrivningar	148 700	165 000	169 000	177 000
Övriga ej likviditetspåverkande poster	0	0	0	0
Medel från den löpande verksamheten	198 500	190 500	197 100	217 600
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Förvärv av anläggningstillgångar	-270 200	-388 900	-361 600	-264 500
Försäljning av anläggningstillgångar	5 000	5 000	5 000	5 000
Medel från investeringsverksamheten	-265 200	-383 900	-356 600	-259 500
FINANSVERKSAMHETEN				
Nyupptagna lån	100 000	160 000	160 000	65 000
Amortering lån	0	-10 000	-10 000	-15 000
Medel från finansverksamheten	100 000	150 000	150 000	50 000
Årets kassaflöde	33 300	-43 400	-9 500	8 100
<i>Likvidamedel vid årets början</i>	<i>24 200</i>	<i>57 500</i>	<i>14 100</i>	<i>4 600</i>
<i>Likvida medel vis årets slut</i>	<i>57 500</i>	<i>14 100</i>	<i>4 600</i>	<i>12 700</i>
Förändring likvida medel	33 300	-43 400	-9 500	8 100
KOMMUNENS LÅNESKULD PER 31 DECEMBER	1 350 000	1 300 000	1 450 000	1 500 000

Finansieringsbudgeten visar hur kommunen betalar för sina verksamheter och investeringar. I finansieringsbudgeten bedömer kommunen sina faktiska in- och utbetalningar under perioden, till skillnad från resultatbudgeten som visar kommunens beräknade intäkter och kostnader.

Som tidigare nämnts fortsätter Falköpings kommun relativt höga investeringstakt under hela flerårsplansperioden. Med lägre budgeterat resultat kommer behovet att uppta nya lån för att finansiera investeringarna öka. Fram till år 2025 beräknas kommunen låneskuld öka till 1 500,0 miljoner kronor. I de budgeterade förvärven av anläggningstillgångar ingår att nybyggnationen av Platåskolan kommer påbörjas. Ifall byggnationen skulle bli ytterligare senarelagd eller om resultatet ökar utifrån den budgeterade nivån kommer kommunens behov av att uppta nya lån minska för perioden år 2023-2025.

I finansieringsbudgeten syns även effekter av riktlinjerna för god ekonomisk hushållning samt nya policyn för finansverksamheten att kommunens låneskuld ska amorteras. Detta för att kommunens resultat över tid ska täcka investeringarna i kommunens anläggningar, men även för att kommunen inte ska skjuta över skulder och kostnader på kommande generationer. Falköpings kommun använder sig sedan något år av en amorteringstid på 35 år, amorteringstiden ska även beakta investeringens avskrivningstid, den årliga förbrukningen och livslängd.

Driftsbudget för år år 2023-2025

DRIFTSBUDGET (tkr)	ÅR 2022	ÅR 2023	ÅR 2024	ÅR 2025
	Budget*	Budget	Plan	Plan
NÄMNDERNAS RAMAR				
Barn- och utbildningsnämnden	-813 000	-874 700	-898 200	-916 900
Byggnadsnämnden	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Kommunstyrelsen	-105 100	-313 500	-329 500	-338 500
Kompetens- och arbetslivsnämnden	-111 600	-128 400	-132 600	-136 200
Kultur- och fritidsnämnden	-72 000	-83 600	-87 000	-88 500
Samhällsskydd mellersta Skaraborg	-33 100	-35 400	-36 800	-37 800
Socialnämnden	-841 000	-912 800	-935 000	-959 100
- Gemensam vård och omsorg	-696 800	-785 800	-804 900	-825 600
- Individ- och familjeomsorg	-144 200	-127 000	-130 100	-133 500
Tekniska nämnden	-192 700	0	0	0
Kommunrevisionen	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300
Valnämnden	-800	-100	-800	-100
Överförmyndare	-4 000	-4 300	-4 500	-4 700
SUMMA NÄMNDERNAS RAMAR	-2 175 600	-2 355 100	-2 426 700	-2 484 100
INTERNA POSTER				
Kommunstyrelsens ej fördelade medel	-22 400	-11 700	-26 000	-15 500
- Oförutsedda driftskostnader	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
- Ej utförd internjustering till nämnd	-3 400	0	-7 000	-12 500
- Strategiska utvecklingsmedel	-6 000	-3 700	-6 500	0
- Framtida lokalbehov	-10 000	-5 000	-9 500	0
Interna kapitalkostnader	170 300	181 500	185 900	191 900
EXTERNA POSTER				
Personalkostnader	-52 900	-38 200	-44 000	-48 000
- Pensionsutbet på ansvarsförbindelsen	-36 000	-40 200	-40 900	-40 700
- PO-pålägg avvikelse	-9 000	0	0	0
- Förändring av semesterlöneskuld	0	2 000	2 000	2 000
- Avsättning personalkostnadsökning	-7 900	0	-5 100	-9 300
Kommungemensamma poster	-2 000	12 500	12 500	12 500
- Bidrag till statlig infrastruktur (E20 sista år 2025)	-7 000	-7 500	-7 500	-7 500
- Övriga kommungemensamma poster	5 000	20 000	20 000	20 000
Exploateringsintäkter	5 000	8 000	8 000	8 000
Avskrivning av kommunens tillgångar	-148 700	-165 000	-169 000	-177 000
Verksamhetens nettokostnad	-2 226 300	-2 368 000	-2 459 300	-2 512 200
ÖVRIGA VERKSAMHETER				
Taxefinansierad VA	0	0	0	0
Biogas-verksamhet	-2 700	0	0	0
SUMMA	-2 700	0	0	0
FINANS				
Skatteintäkter	1 528 600	1 629 500	1 701 100	1 767 400
Generella statsbidrag	757 100	793 700	824 300	837 200
Finansnetto	-7 000	-29 700	-38 000	-51 800
- Finansiella intäkter	9 000	3 000	3 000	3 000
- Finansiella kostnader	-16 000	-32 700	-41 000	-54 800
(varav ränta på låneskuld)		(-21 700)	(-30 000)	(-43 800)
BUDGETERAT RESULTAT	49 700	25 500	28 100	40 600

* Budget 2022 avser den driftsbudget som anges i Flerårsplan för år 2022-2024

Driftsbudgeten är kommunens interna budget och resursfördelning. Driftsbudgeten är indelad i fyra block:

- nämndernas ramar
- interna/externa poster
- övrig verksamhet
- finans

Kommunfullmäktige beslutar fördelningen av skatteintäkter och generella statsbidrag till nämnderna via budgetramar. Nämnderna i sin tur ansvarar för att fördelar nämndens budgetram i verksamhetsplanen och till de verksamheter nämnden ansvarar för.

Interna poster avser främst ej utfördelade medel inför budgetår 2023, för detta ansvar kommunstyrelsen och har genom delegation från kommunfullmäktige i sin tur rätten att besluta hur de interna posterna fördelas ut.

Externa poster avser kommunövergripande poster som tillhör den kommunala verksamheten men där budgetramar inte utfördelas till en särskild nämnd, exempelvis bidrag till statlig infrastruktur, exploateringsintäkter och personalkostnader.

Under övrig verksamhet finns den taxefinansierade verksamheten VA. Verksamheten har egen resultat- och balansbudget, men är underställd kommunstyrelsen. I övrig verksamhet återfinns även kommunens biogas verksamhet.

Finans avser kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag tillsammans med kommunens finansiella intäkter och kostnader.

Nämndernas budgetramar för år 2023-2025

Barn- och utbildningsnämnden

Nämndens driftsram (tkr)	Grund 2023	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Volym- & verksamhetsförändring		10 600	-2 300	2 300
Driftskonsekvens investeringar		-2 000	-2 800	-1 000
Omställning		8 100	13 100	4 400
Politisk justering		-20 000	0	0
Påverkan budgetram		-3 300	8 000	5 700
Generell int/kost ökning (inkl personal och vhtköp)		-47 500	-31 500	-24 400
Summa driftsram	-823 852	-874 700	-898 200	-916 900

Barn- och utbildningsnämnden får för år 2023 minskad budgetram avseende volymer till följd av minskad befolkningsutveckling. I budget för år 2022 fick barn- och utbildningsnämnden volymresurser för 100 grundskolebarn mer än verkligt utfall, detta justeras till år 2023 vilket gör att då ramen för minskar med cirka 10,2 miljoner kronor.

Även förskoleverksamheten får minskade ramar under hela flerårsplansperioden till följd av minskade årskullar, de senaste åren har barnkullarna per år varit 350 barn mot tidigare 400 barn.

Gymnasiet får under år 2023 och år 2024 ökad ram kopplat till fler elever för att sedan minska under år 2025.

Under flerårsplansperioden kompenseras nämnden för ökade internhyror för ny- och ombyggnation av skolor. Under år 2023 beräknas ombyggnationen av Odensbergs förskola samt en mindre anpassning av Högstadium Centrum att vara klara. På grund av förseningen med byggnation av Platåskolan kommer anpassningar av F-6 verksamhet i Gudhem och Vartofta skola att tidigareläggas. Byggnationen av Platåskolan finns med i investeringsplanen för perioden men driftskonsekvenser beräknas först trilla ut år 2026.

I ramen finns en politisk justering om 20,0 miljoner kronor mer i ram för år 2023-2025.

Kommunstyrelsen

Nämndens driftsram (tkr)	Grund 2023	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Volym- & verksamhetsförändring		1 100	0	0
Driftskonsekvens investeringar		-2 500	-8 800	-1 700
Omställning		2 900	4 100	1 700
Politisk justering		-4 200	0	0
Påverkan budgetram		-2 700	-4 700	0
Generell int/kost ökning (inkl personal och vhtköp)		-16 700	-11 300	-9 000
Summa driftsram	-294 151	-313 500	-329 500	-338 500

Från år 2023 ingår det som tidigare var tekniska nämnden i kommunstyrelsen, vilket då medfört att kommunstyrelsens grund budgetram för år 2023 ökat med cirka 187,7 miljoner kronor.

För att samla all kommunal verksamhet kopplat till Mössebergs skidbacke till kultur- och fritidsnämnden har kommunstyrelsen lämnat över cirka 1,0 miljoner kronor avseende internhyra och elkostnader till kultur- och fritidsnämnden. Vidare görs en mindre budgetväxling kopplat till en halvtidstjänst flyttas från kultur- och fritid till kommunstyrelsen.

Kompensation kopplat till investeringar avser främst ökade kapital- och driftskostnader för mark- och exploateringsprojekt som tas i bruk under år 2023. Under år 2024 kompenseras nämnden med nästan 9,0 miljoner kronor kopplat till investeringar då flera järnvägsprojekt inom Marjarp färdigställs.

Det finns även en politisk justering av nämndens budgetram där ramen utökas med 4,2 miljoner kronor för år 2023 för att bland annat gröna jobb, ökning av friskvårdsbidrag och strategiska investeringsbidrag till föreningar.

Kompetens- och arbetslivsnämnden

Nämndens driftsram (tkr)	Grund 2023	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Volym- & verksamhetsförändring		0	0	0
Driftskonsekvens investeringar		0	0	0
Omställning		1 100	1 200	600
Politisk justering		-10 000	0	0
Påverkan budgetram		-8 900	1 200	600
Generell int/kost ökning (inkl personal och vhtköp)		-7 600	-5 400	-4 200
Summa driftsram	-111 893	-128 400	-132 600	-136 200

Kompetens- och arbetslivsnämnden har inga verksamhets- eller volymförändringar för flerårsplans perioden.

Nämnden kommer fortsätta arbetet med den omorganisation som genomfördes år 2021 när ekonomiskt bistånd flyttades från socialnämnden till kompetens- och arbetslivsnämnden. I ett led att bland annat justera upp det budgetunderskott kopplat till verksamheten men även fortsatt utveckla arbetsmarknadsenheten har en politisk justering om 10,0 miljoner kronor tillförts nämnden budgetram från år 2023.

Kultur- och fritidsnämnden

Nämndens driftsplan (tkr)	Grund 2023	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Volym- & verksamhetsförändring		-600	0	0
Driftskonsekvens investeringar		-100	-1 800	0
Omställning		700	800	400
Politisk justering		-4 300	0	0
Påverkan budgetram		-4 300	-1 000	400
Generell int/kost ökning (inkl personal och vhtköp)		-8 000	-2 400	-1 900
Summa driftsplan	-71 303	-83 600	-87 000	-88 500

Kultur- och fritidsnämnden övertar från år 2023 över driften av Mössebergs skidbacke en budgetväxling avseende internhyra och elkostnader om cirka 1,0 miljoner kronor görs via nämnden och kommunstyrelsen. Vidare har politiken utökat nämndens ram med 1,8 miljoner kronor för att finansiera driften för skidbacken.

Under år 2024 får nämnden kompensation kopplat till utökad internhyra för ombyggnationen av ishallen som i investeringsplanen beräknas vara färdigställd hösten år 2023.

Nämnden för samhällsskydd mellersta Skaraborg

Nämndens driftsram (tkr)	Grund 2023	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Volym- & verksamhetsförändring		0	0	0
Driftskonsekvens investeringar		0	-100	0
Omställning		0	0	0
Politisk justering		0	0	0
Påverkan budgetram		0	-100	0
Generell int/kost ökning (inkl personal och vhtköp)		-2 100	-1 300	-1 000
Summa driftsram	-33 270	-35 400	-36 800	-37 800

Nämnden är ett samarbete avseende räddningstjänst mellan Falköpings, Tidaholm, Skara och Götene kommun. Inför budgetförutsättningarna till flerårsplan för år 2023-2025 kom kommunerna överens om att stryka omställningen för nämnden under de tre kommande åren.

Nämnden har under flerårsplansperioden investeringar av nya släck- och stegfordon vilket kommer att kompenseras till kommande år. Då alla fyra kommunerna delar på kapitalkostnaderna, men Falköpings kommun lånar upp hela investeringen slår detta igenom först till år 2024 för Falköpings del.

Socialnämnden

Nämndens driftsram (tkr)	Grund 2023	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Gemensamt, vård och omsorg	-704 672	-785 800	-804 900	-825 600
Individ- och familjeomsorg	-143 746	-127 000	-130 100	-133 500
Summa driftsram	-848 418	-912 800	-935 000	-959 100

Socialnämndens budgetram är uppdelad på separata ramar för Gemensam vård och omsorg (GVO) samt Individ- och familjeomsorg (IFO).

Inför år 2023 har nämnden valt att flytta över ansvaret för LSS-verksamheten från IFO till GVO och samtidigt flyttas budgetramen om 31,5 miljoner kronor. Förvaltningen har även flyttat visa tjänster mellan budgetramarna som justeras till år 2023.

Gemensam, vård och omsorg

Nämndens driftsram (tkr)	Grund 2023	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Volym- & verksamhetsförändring		-47 000	-1 400	-2 600
Driftskonsekvens investeringar		-1 900	-500	0
Omställning		7 000	11 800	4 000
Politisk justering		5 000	0	0
Påverkan budgetram		-36 900	9 900	1 400
Generell int/kost ökning (inkl personal och vhtköp)		-44 200	-29 000	-22 100
Summa driftsram	-704 672	-785 800	-804 900	-825 600

Gemensam vård och omsorg har förutom flytten av LSS-verksamheten även fått ett tillskott via resursfördelningen för år 2023 med 13,9 miljoner kronor kopplat till ökat antal kommuninvånare inom gruppen +65 år. Det är främst inom åldersgruppen 75-84 år som ökar under flerårsplansperioden.

Under år 2023 ges kompensation för ökade internhyror när ombyggnationen av Förkindsgårdens äldreboende samt nybyggnation av Jättenegatan LSS-boende färdigställs.

I budgetunderlaget från socialnämnden fanns ett förslag att omföra 5,0 miljoner kronor från GVOs budgetram till IFOs budgetram, detta förslag återfinns inom den politiska justeringen.

Individ- och familjesorg

Nämndens driftsram (tkr)	Grund 2023	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Volym- & verksamhetsförändring		29 600	0	0
Driftskonsekvens investeringar		0	0	0
Omställning		1 400	1 900	600
Politisk justering		-7 000	0	0
Påverkan budgetram		24 000	1 900	600
Generell int/kost ökning (inkl personal och vhtköp)		-7 300	-5 000	-4 000
Summa driftsram	-143 746	-127 000	-130 100	-133 500

Individ- och familjeomsorgens budgetram justeras främst via flytten av LSS-verksamheten till GVO men även av det tillskott av budgetram kopplat till socialnämndens förslag om att omföra 5,0 miljoner kronor från GVO plus en politisk justering om 2,0 miljoner kronor.

Investeringsplan för år 2023-2027

INVESTERINGSPLAN (tkr)	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Barn och utbildningsnämnden	-4 300	-4 400	-4 500	-4 600	-4 700
Kommunstyrelsen	-371 700	-341 900	-250 600	-169 300	-153 000
- Investering	-54 300	-61 400	-62 500	-63 600	-64 700
- Större investeringsprojekt	-210 200	-210 500	-142 000	-43 400	-23 000
- Mark- och exploateringsinvesteringar*	-64 300	-31 300	-12 700	-28 200	-30 500
- Taxefinansierade investeringar VA*	-42 900	-38 700	-33 400	-34 100	-34 800
Kompetens- och arbetslivsnämnden	-700	-700	-700	-700	-700
Kultur- och fritidsnämnden	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600
Samhällsskydd mellersta Skaraborg	-6 300	-8 600	-2 600	-2 700	-2 800
Socialnämnden	-4 300	-4 400	-4 500	-4 600	-4 700
SUMMA INVESTERINGAR	-388 900	-361 600	-264 500	-183 500	-167 500

*Specificerad investeringslista per projekt

Ovan anges kommunens sammantagna investeringsplan för de kommande 5 åren. Inom kommunstyrelsens investeringsram har en uppdelning gjorts till fyra investeringsområden varav tre specificeras i flerårsplanen för år 2023-2025. Detta gäller följande investeringsplaner:

- Större investeringsprojekt
- Mark- och exploateringsinvesteringar
- Taxefinansierade investeringar VA

I ovanstående investeringsplan kommer investeringarna under kommande tre år att överstiga kommunens årliga avskrivning plus budgeterat resultat. Falköpings kommun kommer alltså behöva låna upp medel för att finansiera investeringsplanen för år 2023-2025. Från år 2026 ligger investeringsnivå enligt det förslag till justering av det finansiella målet om årlig investeringsnivå som täcks av kommunens resultat och avskrivningar.

Då Falköpings kommun använder sig av projektinvesteringar inom ovanstående sortering, kan investeringsplanen i tid och år komma att justeras, men kostnaden för projektet behöver vara inom en 10-procents marginal, skulle ett projekt överstiga 10 procent behövs ett nytt beslut om investeringsprojektet och finansiering beslutas av kommunfullmäktige innan investeringsprojektet kan fortgå.

Enligt gällande riktlinje för lokalförsörjning och projektinvesteringar ska nämnder i möjligaste mån ges full driftskompensation i form av budgetram för kapitalkostnader eller internhyror. För år 2023 har schablonkostnaden för investering höjts till 8 procent av investeringsbeloppet, för att fånga upp dels högre räntor men även tendensen att fler investeringsprojekt går över uppskattad investeringskostnad i projektdirektivet till följd av bland annat ökade priser koppla till inflation.

I driftsbudgeten för år 2023-2025 har merparten av alla driftskostnader fördelats ut till nämnderna kopplat till investeringar i ovanstående plan.

Större investeringsprojekt för år 2023-2027

STÖRRE INVESTERINGSPROJEKT (tkr)	Projektsumma	Ack. invest. per 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
BARN- OCH UTBILDNING							
Platåskolan*	-466 500	-56 500	-90 000	-180 000	-140 000		
Odensbergs förskola och kök	-47 500	-20 000	-27 500				
Anpassning Kyrkerör (Högstadium centrum)	-1 000		-1 000				
Gudhems skola inkl. kök - anpassning F-6	-20 000		-12 500	-7 500			
Vartofta skola - anpassning F-6	-20 000		-6 000	-14 000			
Kyrkerörskolan - anpassning F-6	-15 400					-15 400	
VÅRD OCH OMSORG							
Jättenegatan, LSS-boende	-38 000	-35 000	-3 000				
ÖVRIGT							
Ishallen	-36 000	-3 000	-33 000				
Stadskärnan, etapp 1 & 2	-25 000	-8 600	-7 100	-7 000			
Stadshuset - etapp 2, konferensrum entréplan	-15 000		-15 000				
Skidbacken	-2 500	-700	-2 500				
Ny hållplats Ällebergcentrum, Warrodelsväg	-2 600		-2 600				
Grillplatser	-500		-500				
Vintergatan, Mösseberg	-500		-500				
Stadskärnan, etapp 3 & 4	-25 000					-15 000	-10 000
Trafiklösningar Wetterlingsgatan & Warodellsväg	-22 000					-11 000	-11 000
Skolgårdar (10-årig investeringsplan)	-20 000		-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
PLANERADE INVESTERINGAR							
Nytt kök Vartofta			-500				
Ny ÅVC, etapp 1-3	-28 200		-500				
Samhällsskydd mellersta Skaraborg	-15 000						
Mark- och fastighetsköp							
SUMMA FLERÅRIGA PROJEKT	-800 700	-117 800	-210 200	-210 500	-142 000	-43 400	-23 000

I tabellen ovan återfinns de gällande investeringsprojekt från flerårsplan för år 2022-2024 som sträcker sig från år 2023 och framåt samt de nya beslutade investeringsprojekten som framkommit i budgetprocessen inför flerårsplan för år 2023-2025.

Nya investeringsprojekt är bland annat anpassningar till F-6 av Vartofta och Gudhems skola, ny hållplats Ällebergs centrum, stadskärnan etapp 3 och 4.

Bland de större investeringsprojekteten återfinns även fyra investeringsprojekt som inte kan fördelas per år då projektstart ännu inte är fastställd. Nytt kök Vartofta behövs en utredning om vart köket ska placeras, för detta har en projekteringspeng om 0,5 miljoner kronor anslagits, investeringen beräknas komma igång under år 2025.

Ny ÅVC planeras under flerårsplansperioden men tidigare förslaget markområde visade sig olämplig för ändamålet, 0,5 miljoner kronor finns för att projektera nytt område. Hela projektet beräknas kosta 28,2 miljoner kronor och driftkostnaden kommer faktureras kommunalförbundet AÅS.

Samhällsskydd mellersta Skaraborg kommer med stöd av MSB investera i ny ledningscentral, total kostnad om 30,0 miljoner kronor där SMS får bidrag på 15,0 miljoner kronor, tidpunkt för projektet är ännu inte klart.

Markköp planeras enligt gällande översiktsplan, investeringskostnaden är dock svår att planera, varför varje markköp kommer behandlas som eget ärende.

Mark- och exploateringsinvesteringar för år 2023-2027

MARK- OCH EXPLOATERINGS- INVESTERING (tkr)	Projekt- summa	Ack. invest. per 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
MARJARP OCH SKARABORG LOGISTIC CENTER							
Investering dryport, spår 5	-11 000	-5 000	-6 000				
Överlämningsbangård	-48 200	-23 500	-25 000				
Investering tillkommande spåranslutning	-11 500		-11 500				
FÅRABERGET							
Förlängning Sikagårdsgatan, norra delen	-27 400	-20 000	-5 500				
Sikagårdsgatan östra delen - gata, rondell och grönområde	-25 300		-10 300	-15 000			
Fåraberget genomfartsgata, Fårbergsgatan	-17 800			-5 900	-10 700	-1 200	
Fåraberget, etapp 3	-25 000					-25 000	
ÖVRIGT							
Herregårdsgränd/Västorpsgränd, Floby	-4 000		-4 000				
Vintervägen, Stenstorp	-8 400			-8 400			
Kv Trym							
Stenstorp 38:1	-28 500						-28 500
SUMMA MEX PROJEKT	-207 100	-48 500	-62 300	-29 300	-10 700	-26 200	-28 500
Oförutsatt MEX			-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
SUMMA MEX INVESTERINGAR	-207 100	-48 500	-64 300	-31 300	-12 700	-28 200	-30 500

I planen för mark- och exploateringsinvesteringar har projektens beräkningar justerat till att bättre stämma överens med gällande prisnivåer.

I investeringsplanen har ytterligare en spåranslutning på Marjarp prioriterats under år 2023. Då flera spårrelaterade investeringar slutförs under år 2024 kommer driftskostnaderna för dessa påverka driftsramarna från år 2024, vilket kan leda till att en översyn av denna verksamhet kan behövas då kostnaden beräknas öka markant från år 2024.

Investeringsplanen lägger även fokus på fortsatt investering inom Fåraberget i form av del iordningställande av Sikagårdsgatan men även Fåraberget genomfartsgata. Nya tomter för privatbostäder inom Fåraberget beräknas först i och med att etapp 3 startar under år 2026.

Under flerårsplansperioden kan även kv Trym att komma behöva någon form av mark- och exploateringsinvestering. Någon beräkning på vad investeringskostnaden kan uppgå till finns framtagna då detaljplanen för området är ännu inte klar eller beslutad.

Flera av investeringsprojekten inom planen kommer innebära exploateringsintäkter för Falköpings kommun. Dessa exploateringsintäkter finns inte specificerade i ovanstående plan, utan det finns under externa poster i driftsbudgeten. Under år 2022 finns ett uppdrag från styrande politiken om en översyn och framtagande av styrdokument rörande kommunens mark- och exploateringsinvesteringar. I detta underlag finns tankar om hur kommunens framtida beräkningar av respektive exploateringsområde kan redovisas för att även väga in de intäkter som investeringen förväntas ge.

Taxefinansierade investeringar VA för år 2023-2027

TAXEFINANSIERADE INVESTERINGAR VA (tkr)	Projektsumma	Ack. invest. per 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
FLERÅRIGA PROJEKT							
Spillvattenledning Broddetrop-Axvalla	-17 000	-8 100	-8 900				
Utbygg VA-nät Torrevalla Floby	-4 000			-4 000			
Reservvattenåtgärder	-5 000	-1 000	-2 000	-2 000			
RE- OCH NYINVESTERINGAR							
Ledningsnät			-26 700	-27 300	-27 900	-28 500	-29 100
Övriga VA-anläggningar			-5 300	-5 400	-5 500	-5 600	-5 700
SUMMA TAXEFINANSIERADE INVESTERINGAR	-26 000	-9 100	-42 900	-38 700	-33 400	-34 100	-34 800

Kommunfullmäktige har sedan tidigare tagit ett inriktningsbeslut om en förnyelsetakt på 100 år kopplat till kommunens VA ledningar och anläggningar. Investeringskostnaden för detta beräknas till dryga 30,0 miljoner kronor per år. Kostnaden för investeringen belastat VA-kollektivet och tas ut via VA-taxan.

Utöver den genomsnittliga investeringsplanen har även VA-avdelningen några projekt som anses vara fleråriga investeringsprojekt, dessa är oftast beroende av andra aktörer och kan därför variera i tid när investeringen sker.

Särskilda uppdrag till nämnd

Nedan följer de uppdrag som kommunfullmäktige beslutar till nämnd att utföra under år 2023.

Kommunfullmäktige ger socialnämnden i uppdrag att ta fram en utredning som påvisar behovet det långsiktiga behovet av antal platser och LSS-boenden i kommunen.

Uppdraget ska redovisas för kommunstyrelsen och socialnämnden under år 2023.

Kommunfullmäktige ger kultur-och fritidsnämnden i uppdrag att utreda behovet av och eventuella former för ett föreningens hus.

Uppdraget ska redovisas för kultur- och fritidsnämnden och kommunstyrelsen under kvartal 3 år 2023.

Kommunfullmäktige ger kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att ta fram ett förslag på ett fritidspolitiskt program.

Uppdraget ska redovisas för kultur- och fritidsnämnden och kommunstyrelsen under kvartal 3 år 2023.

Koncern

Falköpings Hyresbostäder AB

Falköpings Hyresbostäder AB är ägs till 100 procent av Falköpings kommun. Bolaget har ett dotterbolag, Fastighets AB Mösseberg, som förvaltar industri-fastigheter. Falköpings Hyresbostäder har omkring 2000 lägenheter i olika storlekar belägna, inte bara i tätorten, utan också i flera av våra samhällen i kommunen. Bolaget är medlemmar i Sveriges Allmännyttas som arbetar aktivt med frågor kring miljö, framtid och utveckling. Bolaget har idag drygt 30 anställda och lägger stor vikt vid att ha en god service som utgår från våra olika områden samt från vårt centralt belägna kontor. Falköpings Hyresbostäder har en affärsplan, 2019-2023, som innehåller mål vad gäller nyproduktion, kundnöjdhet, hållbarhet, ekonomi och personal. Målen vad gäller miljömässig hållbarhet är också en del i uppropet "Klimatinitiativet" där bolaget satt mål att minska energianvändningen och bli fossilfria. Under 2020 har Ägardirektiv och Bolagsordningen reviderats för Falköpings Hyresbostäder.

Finansiella mål

Falköpings Hyresbostäder AB, med dotterbolag Fastighets AB Mösseberg, är de bolag i kommunkoncernen som har betydande ekonomisk omsättning och balansomslutning. Dessa bolags ekonomiska utveckling har därför betydelse för hela kommunkoncernens ekonomiska utveckling. I ägardirektiven, avsnitt 3 finns angivet de finansiella målen för bolaget. Avkastningskravet, direktavkastning har reviderats under året, justerat från 4 procent till följande: Direktavkastningen på bolagets fastigheter ska över tid vara lägst genomsnittlig direktavkastning enligt Sveriges Allmännyttas statistik för riket för jämförbara bolag året före räkenskapsåret. Vidare finns i ägardirektiven angivet maximal nivå för belåningsgrad, 60 procent. Flerårsplanen i flerårsplanen för år 2022-2024 sattes maximal lånenivå för år 2022 på bolagskoncernen (Hyresbostäder och Mösseberg) till 900,0 miljoner kronor. Denna nivå kvarstår för år 2023. När bolaget antagit ny affärsplan kommer bolagens investeringsbudget lyftas in kommunens flerårsplan.

Borgen och borgensavgifter

Enligt de reviderade ägardirektiven skall borgensnivå och borgensavgift beslutas årligen av kommunfullmäktige i samband med budgetbeslutet. Falköpings Hyresbostäder och dotterbolaget Fastighets AB Mösseberg har en sammanlagd borgensnivå för år 2023 på 900,0 miljoner kronor. Borgensavgiften lämnas oförändrad till år 2023.

Falköpings kommun

521 81 Falköping

0515-88 50 00

www.falkoping.se

FALKÖPING
KOMMUNEN